

Pri **de** kaj **da** law la fontoj.

(Qerpado kaj komentoj fare de ordinara parolanto)

Antonio Alonso Núñez (Hispanio)

nunjes@telefonica.net

(A) Qi payaro aperas per du malsamaj alfabet-aranyoj en respektivaj apartaj dokumentoj, nome, per la fundamenta qapel-alfabeto, kaj [[farante en tiu alfabeto la xanyojn qi-apude montratajn]].

ĉ → q	ĥ → hh
ĝ → y	ĵ → jh
ŝ → x	
ŭ → w	

Krome, en ambaj versioj estas uzataj kelkaj mallongaj formoj (*un*, *anke*, *ktp*) kiuj, eq se ne oficialaj, estas tamen foje uzataj en iuj verkoj, web-payoj kaj konversacio.

Rim.– Legu en mia <http://hdl.handle.net/11013/2795> pri du *qwx*-proponoj, nome, tiu qi-apuda mia, kaj aliu (pli frua kaj pli kompleksa) de L. Canepari. •

.....

(B) Antaw kelkaj tri monatoj mi ekhavis la ideon, kolekti en un solan payaron qion, kiun niaj bazaj fontoj diras pri la kontrastoj inter la prepozicioj **de** kaj **da**, kiel anke komenti ties diversajn erojn law vidpunkto de ordinara parolanto (kiu ja estas la sola vidpunkto pri kiu mi povas min taksu pli-malpli kompetenta).

-- Nu, tian ideon mi efektivigis, kaj jen qi tie la rezulto de la farita laboro.

.....

(C) Duopaj rektaj krampoj, [[...]], enfermas miajn komentojn, kiel anke aldonajn ekzemplojn de mi konstruitajn.

-- Du asteriskoj enfermantaj esprimon (kiel en **Mi havas libro**) indikas, ke tiu esprimo estas erara. (Qe tio, kunteksto informas pri la kialo de la erareco).

-- Kvankam tio ja ne okazas en la fontoj, jen mi uzas kolorajn literojn por distingado difinitajn gravajn vortojn (**de**, **da**, **la**, k.s.).

Koloroj estas uzataj anke kiel fono de iuj tabeloj aw tabel-qeloj por indiki ke ilia enhavo estas grava, aw por distingi la diversajn partojn de donita tuto.

-- Ruya maneto "👉" ja montras al partoj kiujn mi ial konsideras speciale gravaj.

.....

(D) Mallongigoj uzataj:

- E = Esperanto/a/e.- Z. = Zamenhof, zamenhofa.
- A, F, G, H, P, R = Angla, franca, germana, hispana, pola, rusa.- (Anke *france*, *ktp*)
- FE (ApF, G5, EKZ, UV) = Fundamento de E (Antawparolo al FE, Gramatiko en kvin lingvoj, Ekzercaro, Universala Vortaro).
- PGE = Plena Gramatiko de E. (La 16 reguloj, en E).
- UL, (DL, ApD, AID) = Unua Libro, (Dua Libro, Antawparolo al DL, Aldono al DL).

- (LR, ApR), PE = (Lingvaj Respondoj, Antawparolo al LR), Proverbaro Esperanta.
- Bib, BibX, BibN = Malnova Testamento (traduko de Z.), Malnova Testamento (temas pri Bib reviziita de brita pastraro), Nova Testamento (traduko de tiu brita pastraro). [*] [**] [***]
- Bo, Re = Letero al Borovko, La Revizoro.
- Fa = La Faraono (traduko de Bein).
- PV, PIV = Plena Vortaro de E (1930/1934/1996), Plena Ilustrita Vortaro de E (1970, 1987, 2002, 2005)
- PG, PAG = Plena Gramatiko de E (1935. 1938, 1958), Plena Analiza Gramatiko de E (1980, 1985).
- PMEG = Plena Manlibro de E Gramatiko.
- RV = Reta Vortaro.
- Vik, Wik, Int = Vikipedio, Wikipedia, Interreto.

[*] En la Interreto disponeblas Bib kaj BibN, sed ne BibX.

[**] Law Vikipedio: Z. konfidis la finpretigon de sia Bib al brita komitato, kaj de tio venas BibX.– Law interna pritakso, tiu BibX estas "pli zamenhofa ol Zamenhof mem".– Jam PV abunde citas el yi kaj uzas yin kiel modelan referenc-verkon pri "yusta kaj imitinda" Esperanto.– En PIV yia modela karaktero eq fariyis pli granda.

[***] La bibliajn ekzemplojn PIG qerpas el BibX, kaj RV el Bib.

Rim.– [i] Qiuj verkoj, krom PAG, estis konsultataj de mi en la Interreto.

La facila serqado en Interreto, kiel anke la simpleco de la komputil-manovro "kopii kaj alglui" ebligas, ke eq ordinaruloj provu ektreti la terenon de niaj lingviko-fakuloj. •

[ii] Preske qiujn ekzemplajn frazojn mi qerpis el tiuj en PAG, PIV kaj RV. Nur kelkajn ekzemplojn mi serqis en la originalaj verkoj aw konstruis mem.

Qe citado ekzemplajn frazojn, PAG kaj PIV indikas la awtoron per supreskribitaj inicialoj (Z, X, k.s.).– RV, tre pli riqe kaj efikece, yenerale indikas la titolon de la fontoverko kaj ties awtoron, ofte anke la qapitron kaj alineon. •

(1) Baze pri **de**:

- [[Mia traduko]] de la koncernaj nacilingvaj [[preskribaj]] eksplikoj de la kvinlingva UV:

La E prepozicio **de** respondas [yenerale, ja ne ekzakte] al la prepozicioj F *de*, A *of / from*, G *von*, R *отъ (от)*, P *od*, [H *de*], kaj anke anstatas la deklinaciajn genitivojn de G, R, P.– [Deklinaciaj genitivoj ja ne ekzistas en E, F, A, H].

[[Tio estas tro konciza preskribo, qar tiuj prepozicioj kaj tiuj genitivoj estas ofte tradukendaj per E prepozicio alia ol **de** (i.a. per la E prepozicio *da*, por kiu ne ekzistas rekta ekvivalento en tiuj naciaj lingvoj)]. (Vidu (2)).

[Tiuj nacilingvaj prepozicioj kaj genitivoj, siavice, ne estas plene koincidaj inter si, kaj havas eq tre multajn diversajn signifojn pri posedo, aparteno, origino, aganto, ktp].– [Anke la E **de** estas, tial, multsignifa].

- Law PGE, 6: La prepozicio qe la pasivo estas **de**.

Ekzemplo: *Xi estas amata de qiuj* [[responde al aktiva *Qiuj amas xin*]].

• El EKZ.32: *Glaso de vino estas glaso, en kiu antawe sin trovis [troviis] vino, aw kiun oni uzas por vino.* [[Sinonime direblas "vin-glaso = vinglaso", vidu (5.1).Rim]].

(1.1) Jen kelkaj ekzemploj el EKZ, elektitaj laŭ diversaj signifo-nuancoj de la prepozicio *de*:

- *Jen kuxas la qapelo de la patro.*
- *La dentoj de leono estas akraj.*
- *Januaro estas la una monato de la jaro.*
- *La alteco de tiu monto ne estas tre granda.*– [[*Monto de ne tre granda alteco*]]
- *Du ekbriloj de fulmo trakuris tra la malluma qielo.*
- *En la poxo de mia pantalono mi portas monujon.*
- *Ekzerco de legado.*
- [[*Tiuj estis por mi jaroj de sufero*]].
- *Mia frato ... estas de meza kresko.*– [[*Mia frato estas knabo de meza kresko*]].
- *Mi venas de la avo, kaj mi iras nun al la onklo.*
- *For de tie qi!*
- *Kiam malriqa virino petos de vi trinki ...*
- *Mi de teruro ne sciis, kion fari.*
- *Tiu qi komercajho estas qiam volonte aqetata de mi.*
- *Mi sciigas, ke de nun la xuldoj de mia filo ne estos pagataj de mi.*
- *... konstruota en la dawro de du jaroj.*
- *En la dawro de kelke da minutoj mi awdis du pafojn.*
- *Tri estas duono de ses. [*]*
- *Un tago estas tricent-sesdek-kvinono aw tricent-sesdek-sesono de jaro.*
- [[*Mi revenos post kvarono da horo*]]. (DL) [**]

[*] (1.1.1) [[Law qi ekzempla frazo ni havas anke]]:

-- *Tri estas duono de | un duono de | la duono de ses.*– *Tri pomoj estas la duono de ses pomoj.*– *Mi aqetis tri pomojn, t.e., mi aqetis la duonon de ses pomoj.*

-- *Ses estas duoblo de | la duoblo de tri.*– *Ses pomoj estas la duoblo de tri pomoj.*– *Mi aqetis ses pomojn, t.e., mi aqetis la duoblon de tri pomoj.*

[**] (1.1.2) [[Qi frazo aperas anke en (2.5)]. [[Kadre de PAG/PIV, la justa formo estas *Mi revenos post kvarono de horo* (ja analoge al tiu *366-ono de jaro*)]].

.....

(1.2) Jen ekzemploj
law *Glaso de vino* en la
lasta qelo de (1).

(Pri tiu *da*, vidu (2)).

- *Uranio kaxita en vinboteloj.* (Int).
- *Mi eltrinkis tutan botelon da vino, kvankam yi ne tre plaqis al mi, qar la vino estis bona, sed la botelo estis de brando.* (DL). [*]
- [*] [[Supozeble, la vino havis kromguston je brando]].

-- Tia uzo de la prepozicio *de* doniyas anke en H: *Vaso de vino / Vaso para vino = Glaso de vino / Glaso por vino* (kvankam H *de* estas preferata por qi senco).•

(2) Baze pri *da*.

- [[Mia traduko]] de la nacilingvaj [[preskribaj]] eksplikoj de la kvinlinga UV: [*]
La E prepozicio da estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, pezon, nombron, [[kvanton]].
- *Da post ia vorto montras, ke tiu qi vorto havas signifon de mezuro.* (EKZ.32)
- *Glaso da vino estas glaso plena je vino.* (EKZ.32) [plena je/de/per vino].
- LR.16 enhavas [[tre gravan]] precizigon pri la signifo de *da*.– Vidu (4.2.7).
- En neniuj el la kvin naciaj lingvoj rolantaj en FE [anke ne en H] ekzistas rekta ekvivalento por la E prepozicio *da*: Por ties signifo, en F, A, H estas uzataj la prepozicioj *de*, *of*, *de*, kaj en G, R, P estas uzata genitivo (t.e., rimedoj kiuj estas uzataj anke por E *de*).

[*] Tiun preskribon akompanas nacilingvaj kaj E ekzemploj, kiujn vidu en (2.1).

☛ **Rim.**– [i] [[Mi konas neniun informon, 'qu la E prepozicio *da* estas imitita aw iel inspirita de iu(j) lingvo(j), aw 'qu yi estas originala ideo de Z. (tiel ke, xajnas, do, li neniam parolis pri la afero, kaj ke neniuj pridemandis lin). (Vidu (11)).

PIV yin nomas partitiva prepozicio, samfamilia al la R partitiva genitivo kaj al la F partitiva artikolo.•

[ii] [[Pri la kontrasto kaj [[sendanyeraj]] kolizioj inter la prepozicioj *de* kaj *da* doniyis kaj doniyas debatado inter gramatikistoj.– PAG kaj PIV sin tenas al la evoluo de ties uzado qe la plej bonaj awtoroj, kun plioftiyo en la uzado de *de*.– RV, siaflanke, sin tenas al propra skemo, kun plioftiyo en la uzado de *da*]]. (Vidu (3.1)).

[[Nu, tiaj gramatikistaj diferencoj finfine rilatas nur al diferencoj de stilo, kaj ne al diferencoj semantikaj, kaj ili tial neniel yenas la interkomprenon. (Pri qio qi ja temos detale en la sekvajho)].•

☛ [iii] [[Mi antcipe diru, ke qi payoj pli ol abunde konfirmas al mi mian tre malnovan opinion, ke *da* estas lukseta kaj kaprompa prepozicio, kies utileco estas tre pli pridubinda ol tiu de *la* artikolo]].– [[Qe la aserto el la komenca tempo de E, ke la artikolo estas oportuna sed ne necesa (EKZ.27), nu, ¿'kion pensi pri *da*?]].– (Vidu (13)).•

.....

(2.1) Jen la nacilingvaj kaj E ekzemploj en UV pri uzado de *da* (plus la responda H ekzemplo):

<i>viande</i>	<i>thé</i>	(un) kilo(gramme) <i>de</i> viande	(un) verre <i>de</i> thé
<i>meat</i>	<i>tea</i>	(a/one) pound <i>of</i> meat	(a/one) glass <i>of</i> tea
<i>carne</i>	<i>té</i>	(un) kilo(gramo) <i>de</i> carne	(un) vaso <i>de</i> té
<i>мясо</i>	<i>чай</i>	[один] килограмм <i>мяса</i>	[один] стакан <i>чая</i>
<i>mięso</i>	<i>herbata</i>	[jeden] kilogram <i>mięsa</i>	[jedna] szklanka <i>herbaty</i>
<i>Fleisch</i>	<i>Tee</i>	(ein) Kilo(gramm) <i>Fleisch</i> [**]	(ein) Glas <i>Tee</i> [**]
<i>viando</i>	<i>teo</i>	(un) kilogramo/funto <i>da</i> viando [*]	(un) glaso <i>da</i> teo

[*] En E, do, estas uzataj malsamaj prepozicioj en *Un kilo da viando*, *Un glaso da teo*, ol en *La prezo de la viando*, *La koloro de la teo*.– Diference, por tiuj tiaj esprimoj, en F, A, H estas uzataj la samaj prepozicioj, kaj en G, R, P la samaj genitivaj formoj.

[]** En tiaj simplaj G esprimoj oni uzas nominativon, sen ia ligilo (*Un kilogramo viando*, *Un glaso teo*).– Sed oni eksplike uzas genitivon qe ekzisto de determinanto por la mezurita substantivo: *Ein Kilo dieses Fleisches* = *Un kilogramo de tiu qi viando*.– *Ein Glas dieses Tees* = *Un glaso de tiu qi teo*. (Vidu (5.8.7)).•

Rim.– [[Ni disponas du ilojn por interpreti la signifon de la du E ekzemploj en qi tabelo, nome: La UV-preskribo pri la signifo/rolo de *da*, kaj la jam de antawe ekzistantaj kaj bone konataj signifoj de la koncernaj nacilingvaj esprimoj]].•

.....

(2.2) Nenia problemo qe la una

ekzemplo de UV, qar law ambaj interpretiloj diritaj en **[i]**, jen ni venas al la senduba konkludo, ke en tio

• *[Un] kilogramo da viando*. (UV)

[[Law la baza rolo de *da*]: *La E prepozicio da estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]].* (UV) **[*]**

temas pri *preciza mezuro de kvanto da viando*.

[*] [[Ni konstato, ke la prepozicio *da* ludas tri parencajn, sed malsamajn rolojn.– Nu, ni tiujn nomos la *baza*, *larya* kaj *kompleksa* roloj de *da*]]. (Vidu (2.3), (2.4)).

-- Qi-apude temas pri pliaj ekzemploj pri *preciza mezuro de iaj kvantoj*, pere de mezur-unitoj multiplikataj per per nombraj koeficientoj.

• *Du funtoj da te-folioj*.
• *Tri duonlitroj da te-trinkajho*.
• *Un tuno da sablo*.
• *Dek jardoj da xnuro*.

• *60 payoj da densa teksto*.
• *Tri kiloj da bombonoj*. **[*]**
• *Tri jaroj da suferoj / suferado*.
• *[[Tiuj estis por mi jaroj de sufero]]*.

[*] Qiuj ekzemploj pri bombonoj en qi payoj baziyas sur un ekzemplo el RV (vidu (8.1)).

-- [[Qi-apude temas pri samspecaj ekzemploj, tamen kadre de sencoplenaj propozicioj priskribantaj situaciojn en kiuj estas uzataj tiaj mezur-esprimoj sekvataj de *da*]].

- *Mi aĝetis tri funtojn da viando.*
- *Mi aĝetis un litron da lakto, kaj tuj eltrinkis tiun litron da lakto.*
- *Mi trinkis tutan litron da lakto.*
- *Mi trinkis preske tutan litron da lakto.*
- *Mi aĝetis kaj tuj manyis tri funtojn da bombonoj.*
- *[[Mi manyis 30 ewrojn da bombonoj]]. (Xerce)*

-- Law (2), *da* venas post vortoj kun signifo pri mezuro, nombro, kvanto. Nu, ni jhus malvolvis ekzemplojn pri mezuro, kaj antaw ol pasi al la studo de la dua UV-ekzemplo, jen konvenas ke ni prezentu ekzemplojn kun rolo de nombroj kaj de kvantoj law yenerala senco:

.....

(2.2.1) Jen ekzemploj pri precizaj mezuroj per puraj nombroj, en la speciala kazo en kiu la nombroj havas substantivan formon.

- *Mi havas [[un]] centon da pomoj. (EKZ)*
- *Mi laboris en tiu entrepreno dum du dekoj da jaroj.*
- *Tiu qi urbo havas [[un]] milionon da loyantoj. (EKZ)*
- *Mi aĝetis [[un]] dekduon da kuleroj kaj du dekduojn da forkoj. (EKZ)*
- *Mil jaroj (aw milo da jaroj) faras [[un]] miljaron / (EKZ) [[un jarmilon]].*

-- Kaj jen samspecaj ekzemploj, sed en la yenerala kazo, en kiu la nombroj havas la bazan, nevarian adjektivan formon (qe kio *da* ne estas uzata).

- *Mi havas cent pomojn. (EKZ)*
- *Mi aĝetis tri pomojn kaj manyis du el tiuj pomoj.*
- *Mi laboris en tiu entrepreno dum dudek jaroj.*

.....

(2.2.2) Kaj jen, fine, ekzemploj en kiuj la vorto antaw *da* havas signifon de *proksimuma aw ne tute preciza mezuro aw kvanto*:

• <i>Iom/ multe/ malmulto da teo.</i> • <i>Guto da veneno.</i> • <i>Multo da laborado.</i> • <i>Multaj jaroj da suferado.</i> • <i>Mi aĝetis kelke da bombonoj.</i> • <i>Mi laboris en tiu entrepreno dum kelke da jaroj/ dum kelkaj jaroj.</i> • <i>Mi manyis iom da pano/ bombonoj.</i> • <i>Multe da birdoj. (EKZ)</i>	• <i>Pli da bruo, ol da fano. (PE)</i> • <i>Granda nombro da birdoj. (Z.)</i> • <i>Aroj da bellanaj xafoj. (EKZ).</i> • <i>Granda serio da pafilegoj. (EKZ)</i> • <i>Sur la bordo de la maro staris amaso da homoj. (EKZ)</i> • <i>Mi dronas en maro da duboj. [Metafore]</i> • <i>La firmaon ruinigis lavango da problemoj. [Metafore]</i>
• <i>En la qambro sidis nur kelke da homoj. (EKZ).– (Aro da homoj, qiuj kune).</i> • <i>Kelkaj homoj sentas sin la plej feliqaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj. (EKZ).– (Diversaj, apartaj homoj)</i>	

Rim.– Jen resumaj ekzemploj pri la tri malsamaj mezur-tipoj kadre de la baza rolo de *da*.
(T.e.: Preciza mezuro pere de mezur-unitoj, preciza mezuro pere de nombroj, nepreciza mezuro).

- *Mi aĝetis tri funtojn da viando*
- *Mi havas un centon da pomoj*
Mi havas cent pomojn.
- *Mi manyis iom da pano.*

(2.3) [[Tre diference al la simpla kaj klara una UV-ekzemplo, jen la dua ekzemplo, (*Un*) *glaso da teo*, principe xajnas stranga, qar yi ne lawas la UV-eksplikojn pri *da*, qar "glaso" –almene, unavide– ne estas *mezuro*, *nombro*, *kvanto*, sed ia *ujo*]].

-- Nu, ni une studu pri la signifo de la koncernaj nacilingvaj esprimoj en UV. [[Tian studon mi povas firme fari nur en rilato al H, kaj pli-malpli firme nur pri F kaj A]].

-- La nacilingvaj vortaroj H *Diccionario de la Academia*, F *Dictionnaire Larousse*, A *Oxford Dictionary* prezentas jenajn du bazajn signifojn por "glaso" (*vaso*, *verre*, *glass*):

[1] *Recipiente...*, *Récipient...*, *A container...* (t.e., "Ujo..." – ja la sola signifo en PIV kaj RV).

[2] *Cantidad de líquido que cabe en un vaso.- Le contenu d'un verre.- The contents of a glass* (t.e., *Kvanto da likvo entenebla en glas*, *La enhavo de glas*, *La enhavo de glas*).

-- Evidente, la signifo propra de "glaso" ja estas [1], sed la lingvoj suverene decidas pri la konvencio ke, kadre de adekvata kunteksto, jen "glaso" havu la signifon [2].

-- 🍷 [[Nu, se ni (almene provizore) supozas, ke tia sama konvencio ekzistas anke en E, jen ni venas al qi-sekva interpreto de la dua UV-ekzemplo, kaj, sekve, anke al qi-sekva *modif(et)o* de la UV-preskribo pri *da*]]:

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Un kilogramo da viando</i>. (UV) • <i>Un litro da lakto</i>. • <i>Mi aĝetis dekon da ovo</i>j. [EKZ]. • <i>Multe da birdoj</i>. [EKZ] 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Un glas</i>o <i>da teo</i> (UV) = [[<i>Un glaspleno da teo</i>]] = [[<i>La kvanto da teo entenata en un glas plena je teo</i>]]. • <i>Un skatolo da bombonoj</i> = [[<i>Un skatolpleno da bombonoj</i>]] = [[<i>La kvanto da bombonoj entenata en un skatolo plena je bombonoj</i>]].
<p>[[Law la larya rolo de <i>da</i> (kiu inkludas yian bazan rolon)]: <i>La E prepozicio da estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]], [[kiel anke post vortoj kiuj estas nomoj de ujoj al kiuj ni konvencie atribuas signifon de mezuro]]</i>.</p>	

-- Rimarkindas, ke se la lawnorma parolo en E estus *Un glaspleno da teo*, *Un skatolpleno da bombonoj*, eq problemo ne ekzistus, qar jen rekte temus pri mezuro, do sen bezono enkonduki la diritan modifon en la UV-preskribo pri *da*. (Tamen, kvankam temas pri esprimoj logike yustaj, jen *glaspleno* kaj *skatolpleno* ne estas vortoj lingvostile akcepteblaj en qiu kazo).

-- Eq plie: Se la lawnormaj esprimoj estus *glaspleno* kaj *skatolpleno*, jen ni povus tre pli simple klarigi la problemon dirante ke, qe kunteksto adekvate klara, jen ni konvencie kurtigas tiujn lawnormajn esprimojn al *glas*o kaj al *skatolo*.

-- Kia ajn estu la klarigo pri la problemo kiun oni preferas, jen ni (almene provizore) [[akceptas]], ke estas yusta la farita interpreto pri la dua UV-ekzemplo, qar yi pawsas la diritajn

H, F kaj A formojn, qar yi finfine montriyas kohera kun la baza rolo de *da*, kaj qar yi estas konfirmata de alifontaj sencoplenaj ekzemploj zamenhofaj.

- *Mi eltrinkis tutan botelon da vino* (DL).
- *Trinki glason da teo* (Z.)

.....

(2.3.1) Jen ankore kelkaj pliaj rimarkoj pri la nun traktata temo:

• La una frazo qi-apuda estas do kurta maniero diri "Mi trinkis glasplenen *da* vino".

Tamen, ja nenio malhelpas ke, por reliefigo aw alikawze, oni pleonasme diru "Mi trinkis plenan glason *da* vino = Mi trinkis plenan glasplenen *da* vino".

- *Mi trinkis glason da vino.*
- *Mi trinkis tutan/ plenan/ plenplenan glason da vino.*
- *Mi trinkis duonplenan/ neplenan/ preske plenan glason da vino.*
- *Plena glaso da vino, sed kun guto da veneno. (PE).*
- *Mi manyis tutan skatolon da bombonoj.*

• La esprimo "Mi trinkis plenplenan glason *da* vino" reliefigas la fakton, ke la glaso estis yisrande plena, en kontrasto kun la ordinara signifo de "Glaso *da* vino", temanta pri glaso ne tute plena por oportuna trinkado.

• La esprimoj "Mi trinkis neplenan glason *da* vino" k.s. estas perfekte klaraj kaj validaj law lingva vidpunkto, eq se per tio ni venas al la logike iom grinca "Mi trinkis neplenan glasplenen *da* vino".

• Analoge al *glaspleno* oni povas formi multajn vortojn por indiki proksimumajn, pli-malpli klare difinitajn kvantojn kaj mezurojn.

- *plenglaso/ glaspleno.*
- *plenskatolo/ skatolpleno.*
- *plenkulero/ kulerpleno/ cucharada/ cuillerée/ spoonful*
- *plenqaro/ qarpleno, ktp.*

.....

(2.3.2) En la du unaj qeloj de (2) ni havas jenajn du redakto-alternativojn pri la signifo/rolo de *da*:

- *La E prepozicio da estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]]. ([[Mia traduko]] el UV).*
- *Da post ia vorto montras, ke tiu qi vorto havas signifon de mezuro. (EKZ.32)*

-- Pri la una alternativo ni jhus malvolvis.

-- [[Nu, unavide, qi du preskriboj xajnas sinonimaj (tiel ke la dua el ili estus nura superflua ripeto de la una –ja tiu pli baza el la du), sed ni povas konsideri (eq se eble per iom da harfendado) ke ili fakte prezentas du inversajn alirojn al la temo, jene]]:

• Law UV: Donitajho: Ni supozas, ke ni havas vorton kun strikta signifo pri mezuro k.s ("funto", "cento", "iom").– Sekve: Post yi oni uzu *da*.

Temas, do, pri la baza rolo de *da*, law (2.2) kaj (2.3).

• Law EKZ.32: Donitajho: Ni supozas, ke estas uzata la prepozicio *da*.– Sekve: La antawa vorto havas signifon de mezuro (kio ja inkludas la vortojn "funto", "cento", "iom", k.s., sed kiu anke allasas vortojn "glaso", "skatolo" se ni al tiuj konvencie atribuas signifon de mezuro.).

Temas, do, pri la larya rolo de *da*, law (2.4).

•• Jen ni definitive akceptas valida la laryan rolon de *da*.

.....

(2.4) Ni venas nun al la preskribo law la tria qelo de (2):

RV prave atentigas (vidu (8.2)), ke la EKZ-preskribo law la una qi-apuda linio

• *Glaso da vino estas glaso plena je vino* (EKZ.32) = *Glaso kune kun la vino kiun yi enhavas kiam yi estas plena je vino* = [[*Glaso + glaspleno da vino*]].

[[logike]] havas la [[kompleksan]] signifon law la dua kaj tria linioj.

-- 🍷 [[Nu, jen ni venas al kontraŭdiro law vidpunkto de strikta logiko, qar law (2.3), la esprimo *Glaso da vino* signifas *Glaspleno da vino*, sed nun yi signifas *Glaso + glaspleno da vino*]].

-- [[Tamen, law lingva vidpunkto ni en tio ne havas kontraŭdiron, sed nur plian komplikajhon en la rolo/signifo de *da*, qar frazoj jam traktitaj kun un sola signifo, nun iyas dusignifaj, kiel en jenaj ekzemploj]]:

• <i>Funto da viando/ Deko da pomoj/ lom da lakto</i>	-----
• <i>Glaso da vino = Glaspleno da vino.</i> • <i>Skatolo da bombonoj = Skatolpleno da bombonoj.</i>	• <i>Glaso da vino = Glaso + glaspleno da vino.</i> • <i>Skatolo da bombonoj = Skatolo + skatolpleno da bombonoj.</i>
[[Law la larya rolo de <i>da</i>]]	[[Law la kompleksa rolo de <i>da</i>]]

.....

(2.4.1) [[Problemo nun xprucas, do, 'kiel distingi tiujn du signifojn en la parolo: Nu, tion oni atingas per la yenerala tiucela lingva rimedo, nome, per uzado de kunteksto adekvata al qiu el la diversaj signifoj, qi-kaze kiel en jenaj ekzemploj]]:

(Nur la enhavo de la ujo)	(La ujo + yia enhavo)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mi trinkis tri glasojn da vino.</i> • <i>Mi manyis un skatolon da bombonoj.</i> • <i>Tiu recepto inkludas kuler(plen)on da salo.</i> • <i>Mi eltrinkis la restajhon de lia botelo da vino.</i> <p>• ... <i>kiu sidis kun la alumetoj, el kiuj preske un tuta skatoleteto estis forbruligita.</i> (Z.) [[*skatoletpleno*]] (Vidu (5.8.14))</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mi mendis tri glasojn da vino en la kafejo.</i> • <i>Mi aqetis un skatolon da bombonoj.</i> • <i>Mi aqetis tri botelojn da vino.</i> (Int) • <i>Mi vendas amasojn da kestoj da boteloj da vino.</i> • <i>La vojkamarado pretigis grandan vazon da punqo.</i> (Z.) • <i>Xi ne vendis ankore eq un skatoleton da alumetoj.</i> (Z.)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mi aqetis kaj tuj elmanyis tri skatolojn da bombonoj.</i> • <i>La kelnero pretigis por mi tri tasojn da kafo, kaj mi tuj eltrinkis kaj pagis tiujn tasojn da kafo.</i> • <i>Mi kaxis la ringon en botelon da vino, kaj la diamantojn en skatolon de bombonoj (= en bombonskatolon).</i> 	

• *En tiu uzino oni fabrikas botelojn el vitro/ vitrobotelojn/ vitrajn botelojn.- Temas pri boteloj de/ por vino; vinboteloj.- Tiujn botelojn oni plenigas per vino en vinfarejo, tiel ke oni ricevas botelojn da vino, kaj tiuj estas poste vendataj pogrando al butikoj, en kestoj da boteloj da vino.- La klientoj aĝetas botelojn da vino en la butiko, trinkas tiujn botelojn da vino, kaj la (malplenajn) (vin)botelojn jhetas en la rubujon.*

Do, *Botelon da vino, Skatolon da bombonoj* law la signifo "Nur la enhavo" oni yenerale konsumas, trinkas, verxas, uzas en kuirado, uzas por sinlavado, manyas, ktp.

Kaj *Botelon da vino, Skatolon da bombonoj* law la signifo "Ujo + enhavo" oni yenerale fabrikas, aĝetas, vendas, mendas, donacas, gardas en kelo, metas sur tablon, ktp.

(Kaj, en okazo de bezono, oni faras la informon adekvate klara per aldono de pli detala kunteksto).

Ekzemplo.– La una parto de qi-apuda ekzemplo havas klaran signifon, nome: La komercado okazis per xtofoj kaj tukoj.– Pri la dua parto, se harfendi, ne estas decide klare, 'qu

• *Ili komercis kun vi per belegaj xtofoj, purpuraj kaj broditaj tukoj, kestoj da multekostaj xtofoj, qirkawligitaj per xnuroj kaj cedrokovritaj. (Bib)*

temas pri "kestoj da xtofoj = kestoplenoj da xtofoj" (law la larya rolo de da, tiel ke dawre temus pri komercado per xtofoj), kaj/aw pri "kestoj da xtofoj = kestoj + kestoplenoj da xtofoj" (law la kompleksa rolo de da, tiel ke en la komercado estus vendataj la cedrokovritaj kestoj kune kun sia enhavo, do kvaze oni vendus kestojn da boteloj da vino).

Law RV (en la artikolo pri da), [[nepre]] temas pri la dua signifo (kestoj+kestoplenoj).

(Do, qe bezono pri preciza parolo, jen oni precize parolu per almeto aw aldono de adekvata kunteksto).

Rim.– [i] Kiel jam traktite en (2.3), jen anstat la frazon *Mi manyis skatolon da bombonoj* oni povas diri *Mi manyis skatolplenen da bombonoj* (logike pli yuste, sed neakceptebla por la ordinara parolo).

Kaj ja estus netolereble anstatigi *Mi aĝetis skatolon da bombonoj* per *Mi aĝetis skatolon kun skatolpleno da bombonoj*. (Nur en iuj kazoj oni povus diri *Mi aĝetis skatolon plenan je/de/per bombonoj*).•

[ii] Kadre de adekvata kunteksto aw situacio, oni ofte uzas stumpajn frazojn kiel en qi ekzemploj (kun subkompreno, law la kazoj, pri la trinkajho, pri la ujo, ktp).•

- *Mi trinkis du glasojn.*
- *Mi trinkis du vinojn.*
- *Mi manyis du telerojn.*
- *Mi fumis un pipon.*

[iii] RV atentigas pri konstruoj kiel *Botelo kun vino, Skatolo kun bombonoj*.– Vidu (8.1).•

[iv] RV atentigas (en (8.2)) pri ne-traktado en PAG/PIV pri tio, kiun ni tie qi nomas "la tri roloj de da".•

☛ [iv] [[En PAG/PIV kaj RV estas donita multo da ekzemploj kun da: Nu, en la granda plimulto el ili temas pri la baza rolo de da, do kun nur kelkaj ekzemploj pri ties larya aw kompleksa roloj]]. [[Supozeble, tio xuldiyas al la fakto, ke tiaj konstruoj estas maloftaj en la fontoverkoj]].•

.....

(2.4.2) Por kompleteco, ni revenu al traktado de qi aferoj en H, F, A:

-- En (2.3) temis pri la du signifoj de la vorto "glaso" registritaj en la vortaroj, nome: [1], la

ujo; [2], la enhavo de la ujo.

Nu, anke almenaŭ en tiuj lingvoj, la vorto "glaso" havas anke la kompleksan signifon "glaso+glaspleno", kvankam la gramatikoj kaj vortaroj tion ne registras [[kion, do, oni povus konsideri manketo laŭ vidpunkto de gramatiko]].

Tia kompleksa signifo ja tamen estas ĝiupaxe uzata egale kiel la simpla signifo "glaspleno", kaj ambaj signifoj estas distingataj pere de la samaj rimedoj kiel en E, t.e., pere de "aĝeti" kontraste al "trinki" ktp.

-- Nu, se tiuj vortaroj decidus registri anke la kompleksan signifon, jen ili aldonus trian alineon, pli-malpli jene:

[3] [[*El recipiente y su contenido pleno.– Le récipient et son plein contenu.– The container and its full contents* (= la ujo kaj ĝia plena enhavo)]].

[[Per tio oni venas al pli preciza gramatika traktado, tamen sen gajno, perdo aŭ modifo en la yusteco de la parolo, kiu daŭre uzas la saman frazon por ambaj signifoj, kaj por distingado ĝi daŭre sin helpas per la direktaj kontrastaj rimedoj "aĝeti", "trinki", ktp]].•

-- Jena tabelo resume prezentas la aferojn ĝiŝ traktitajn, kune kun la respondaj H, F, A esprimoj:

		Enhavo Ujo + enhavo [*]
<ul style="list-style-type: none"> • Glaso <i>de/por</i> vino, vinglaso • Vaso <i>de/para</i> vino • Verre <i>à</i> vin • Wine glass • Skatolo <i>de/por</i> bombonoj, bombonskatolo 	<ul style="list-style-type: none"> • Litro <i>da</i> vino • Litro <i>de</i> vino • Litre <i>de</i> vin • Litre <i>of</i> wine • Kilo <i>da</i> bombonoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Glaso <i>da</i> vino • Vaso <i>de</i> vino • Verre <i>de</i> vin • Glass <i>of</i> wine • Skatolo <i>da</i> bombonoj

[*] Distingado inter ambaj signifoj pere de la kontrastoj *fabriki / konsumi, aĝeti / manyi*, ktp.

Rim.– [i] Rimarkindas, ke H ĝiŝkaze uzas la prepozicion *de*.•

[ii] 🍷 [[En praktiko, esprimojn kiel *Glaso da vino* mi ĝiam komprenis kaj manipulis, sen plia penso pri la afero, pawsante la supre diritan H aranyon laŭ la signifoj [1] kaj [2] plus per helpo de kunteksto por distingado inter la signifoj [2] kaj [3] (do, gramatike iom fuxe, sed parole ĝiam yuste)].

[[Tial, nur ĝe tajpado ĝi payojn mi unafaje venis al eksplice distingaj vortigoj "*glaspleno da akvo*" kontraste al "*glaso + glaspleno da akvo*]].•

(2.5) Pliaj ekzemploj kun *da*, elektitaj el EKZ:

- *Mi havas cent pomojn.– Mi havas [un] centon da pomoj.–... du dekduojn da forkoj.*
- *Sur la bordo de la maro staris amaso/ aro/ [grupo] da homoj.*
- *Alportu al mi [un] metron da nigra drapo. (Metro de drapo signifus metron, kiu kuxis sur drapo, aŭ kiu estas uzata por drapo).*
- *Ĝiu povas jam fari al si grandan serion da aliaj pronomoj kaj adverboj.*
- *Tiu ĝi rivero havas ducent kilometrojn da longo.*
- [[*Mi revenos post kvarono da horo*]]. (DL) [*]
- *Multe / multo / multego / kelke / [iom] da diamantoj / mono / pakajho.*

- En la dawro **de** kelke **da** minutoj mi awdis du pafojn.
- Kvar metroj **da** tiu **qi** xtofo kostas naw frankojn; tial du metroj kostas kvar kaj duonon frankojn (aw [kvar kaj duonon] **da** frankoj). **[**]**
- [[Kvar metroj **da** xtofo kostas naw frankojn]].

[*] [[Qi frazo aperas anke en (1.1)]. [[Kadre de PAG/PIV, la justa formo estas *Mi revenos post kvarono **de** horo*]].

[]** [[Kadre de PAG/PIV, la justa formo estas *Kvar metroj **de** tiu **qi** xtofo*]].

-- Law PAG: Pli bone, *kvar frankojn kaj duonon*; prefere *kvar kaj duonan frankojn*.—
[[Pli longe: *kvar frankojn kaj duonon **de** franko*]]. (Vidu (5.8.8)).—

.....

(2.6) Kelkaj redakto-alternativoj.

- *Tri metroj **da** longo = Longo **de** tri metroj.*
- *Tri metroj **da** xtofo = Peco **da** xtofo kun longo **de** tri metroj.*

- *Maxinoj, pumpantaj la akvon en la kvanto **de** 135 mil litroj en minuto. (Z.)*
- [[*Maxinoj, pumpantaj (la) akvon po 135 mil litroj en minuto*]].
- [[*Maxinoj, pumpantaj po 135 mil litrojn **da** akvo en minuto*]].

La ĝefaj diferencoj en la tria alternativo rilate la du aliajn estas, ke en yi la akuzativo troviyas en *litrojn* (ne plu en *akvon*), kaj ke nur en yi uzatas la prepozicio **da**.

- *Tiu **qi** rivero havas ducent kilometrojn **da** longo. (EKZ) [[malpli ofte: law longo]]*
- [[*Tiu **qi** rivero havas longon **de** ducent kilometro*]]
- [[*Tiu **qi** rivero estas ducent kilometrojn longa*]]. [[pliaj alternativoj eblas]]

- [[*Mi manyis duonfunton **da** pano = (logike) Mi manyis panon en la kvanto **de** duonfunto*]].

.....

(3) Kelkaj ekzemploj pri variado en la uzado de la kontrasto **de/da**.

-- Kadre de ĝenerala sistema traktado de tiu kontrasto, jen tamen qiu aŭtoro pli-malpli ofte prezentas [[sendanyerajn]] deviojn de tia sistemeco.

.....

(3.1) En la una kolono de qi tabelo aperas kvar aw kvin grupoj da zamenhofaj frazoj: Qiuj frazoj en qiu grupo estas sintakse samstrukturaj kaj semantike tute parencaj, kaj tamen ili montras nekoheran uzon de la prepozicioj **de** kaj **da**.

-- En la dua kaj tria kolonoj anticipe aperas la respektivaj alternativoj uzendaj law la reguloj de PAG/PIV kaj de RV. (Vidu (5.8) kaj (8)):

	PAG/PIV	RV
(1a) <i>Un tago estas 365ono aw 366ono de jaro. (EKZ)</i>	de qiukaze	da qiukaze
(1b) <i>Pezo de duono de siklo. (Bib)</i>		
(1c) <i>Mi revenos post kvarono da horo. (DL)</i>		
(1d) <i>Bela vizayo estas duono da doto. (PE)</i>		

(2a) <i>La plej granda parto de la novaj vortoj.</i> (ApF) (2b) <i>Duonon de tiu qi piro mi manyis.</i> (DL) (2c) <i>Kvar metroj da tiu qi xtofo.</i> (EKZ)	<i>de</i> qiukaze	<i>da</i> qiukaze
(3a) <i>Pli granda nombro de verkantoj.</i> (AID) (3b) <i>Granda nombro da qambroj.</i> (DL) (3c) <i>Certa nombro de miaj Respondoj.</i> (ApR) (3d) <i>Multe da miaj verkoj.</i> (Rev)	<i>da</i> <i>da</i> <i>de</i> <i>de</i>	<i>da</i> qiukaze
(4a) <i>Fontoj de enspezoj.</i> (Z.) [[= <i>enspezo(j)-fonto</i>]] (4b) <i>Fonto da akvo.</i> (Bib) [[(Se kun <i>de</i>) = <i>akvo-fonto</i>]]	<i>de</i> qiukaze	<i>de</i> qiukaze
(5a) <i>Centoj da miloj de vortoj.</i> (Bo) [*] (5b) <i>Miloj kaj dekmiloj da tiaj "neeblaj" libroj.</i> (ApD)	<i>da</i> qiukaze	<i>da</i> qiukaze

[*] Ekzemplo preske certe ne-zamenhafa: Yi aperas en la traduko far Gernet (kvankam lawkonjekte reviziita de Z.) de ruslingva letero de Z.

Rim.– Oni povus deziri kronologian analizon de la jhusaj frazoj en rilato al eventuala evoluo de Z. qe uzado de qi prepozicioj.– Sed tio ja ne estas la celo de qi qerpajho (kaj eq ne povus esti, pro mia manko de kompetento pri tia tasko).•

.....
(3.1.1) Jen du pliaj ekzemploj (qerpitaj el RV), la una kun yusta uzo de *de/da*, kaj la dua kun erara uzo:

• <i>Torento da larmoj kaj flamoj de honto.</i> (Z.)
• <i>Mankis preskaw 2 milionoj da kilovattoj de elektro en Tokio.</i> (Int) [[2 milionoj da kilovat-horoj da elektro / da elektra energio]]

.....
(3.2) [[Diferencetoj ĉmalgravaj?]]:

Law PIV: <i>komitato: Grupo de personoj, elektita en ...</i> [[Anke: <i>Grupo el personoj, ...</i>]] [[Temas pri grupo: Grupo elektita, grupo konsistanta el personoj]].	Law RV: <i>komitato: Grupo da personoj, elektitaj por ...</i> . [[Temas pri personoj: Personoj elektitaj, personoj konsistigantaj grupon]].
--	--

Rim.– [i] Vidu "Formulo de Stojan", en (6).

[ii] [[Certe law jura vidpunkto (kaj, law mia kompreno, anke law vidpunkto de logiko kaj de la realaj faktoj), terminoj kiel *komitato, parlamento, senato, kolegio, armeo, partio, skipo, teamo* ktp havas yuste la karakterizan trajton, ke qiu el ili estas *grupo* kiu unbloke decidas kaj agas en qiu unopa okazo (do, law la difino de PIV, kaj ne law tiu de RV)].•

.....
(3.3) Ekzemploj law personaj preferoj kaj/aw law diversaj nuancoj:

- *Aroj da bellanaj xafoj.* (EKZ).
- *La popolaqo estas kvaze aro de bovoj.* (Fa).
- *Aro el eminentaj personoj* (en PIV kaj RV, kun rekomendo pri "*da*" anstat "*el*").
- [[*Aro el xafoj.*– *Aro da xafoj = xafaro*]].
- *Kaj granda aro el la pastroj obeis al la fido* (BibN).– (Interesa ekzemplo, en kiu *granda aro el la pastroj* signifas *granda parto de la pastraro*. ("And a large number of priests became obedient to the faith").

.....
(3.4) Erara uzo:

- Komitato *da* tri membroj (Int, en malnova revuo). [[Komitato *de/el* tri membroj]]

(4) La tre kompleksa kaj [[kvaze kaxita]] LR.16.

Rim.– [i] Qi LR estas el la jaro 1907; la una eldono de "Plena Gramatiko de Esperanto" estas el la jaro 1935. •

[ii] Mi almetis la epiteton "kvaze kaxita" pro jenaj du silentoj pri yi (por mi surprizaj kaj nekomprenataj):

- Kiel ni konstatos en (5.8), jen PAG/PIV [[fakte enhavas kaj yeneraligas]] qi LR, kaj tamen yin ne citas, kaj prezentas neniun el ties kernaj ekzemplaj frazoj.
- Kiel ni konstatos en (8.8) kaj (8.9), jen RV [[ne akceptas]] qi LR, kaj de yi yi nur preterpase kaj kriple citas du erojn. •

(4.1) Jen ni une prezentas la tutan LR.16 numerante ties sinsekvajn erojn. Kaj en (4.2) ni yin komentos:

- [1] La esprimo "dum la frua parto *da* la jaro" xajnas al mi nebona;...
- [2] mi preferas "dum la frua parto *de* la jaro"...
- [3] qar en la dirita frazo la vorto "parto" signifas ne mezuron, sed nur limigitan apartajhon.
- [4] Tiel ekzemple "monato" estas parto *da* tempo, qar yi esprimas simple mezuron [[prefere, *kvanto da tempo*]]...
- [5] sed "Januaro" estas parto *de* jaro, qar yi esprimas ne mezuron, sed difinitan limigitan apartajhon.
- [6] "kvaronjaro" (= mezuro [[?]]) estas parto *da* jaro, ... [[law PAG/PIV, prefere, *parto de jaro*]]
- [7] sed "printempo" (= speciale montrita parto) estas parto *de* jaro.
- [8] Oni devas memori, ke "parto", "peco" ktp havas la sencon de mezuro *ofte*, sed ne *qiam*.
- [9] Dum la vorto "*da*" (kiu enhavas kaxite la sencon de [[la nedifina adjektivo]] "*ia*") ...
- [10] montras, ke ni parolas pri *kvanto* da ia ajho, sed ne pri yia individueco...
- [11] (ekzemple "peco *da* viando = peco *da ia* viando"), ...
- [12] la [[difina]] artikolo "*la*" montras, ke ni parolas pri objekto individue *difinita* (aw pri qiu objektoj de la sama speco), de kiu ni prenas parton...
- [13] ekzemple "peco *de la* viando kiun mi havas antaw mi".
- [14] Tial ni povas diri, ke, kvankam *teorie* la kombinado de "*da*" kun "*la*" ne estas malpermesata...
- [15] sed en la *praktiko* tia kombinado estas uzebla nur en tre maloftaj okazoj, ...
- [16] tiel malofte, ke ni eq povas simple konsili, ke oni *neniam* uzu "*da*" antaw "*la*"...
- [17] (krom la okazoj, en kiuj la senco tion qi nepre kaj tute sendube postulas).

(4.2) Kaj jen la komentoj pri LR.16:

(4.2.1) Pri la prepozicioj *de* kaj *da* law UV (vidu en (1) kaj (2)):

- La prepozicio *de* estas plursignifa, esprimanta nuancojn pri posedo, aparteno, origino, aganto, ktp.

- La E prepozicio *da* estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]].

.....

(4.2.2).– En rilato al [8, 3, 5, 7] de LR.16: Oni diras *parto de*, *peco de*, se la vortoj *parto*, *peco* havas signifon de (*difinita*) *limigita apartajho* aw de *speciale montrita parto*.

Oni diras *parto da*, *peco da*, se la vortoj *parto*, *peco* havas signifon de *mezuro*.

.....

(4.2.3).– En rilato al [5, 7]: *Januaro* estas parto *de* jaro, qar yi esprimas ne mezuron, sed difinitan limigitan apartajhon [[*de* jaro]].

Anke *printempo* estas parto *de* jaro, qar yi estas speciale montrita parto [[*de* jaro]].

Rim.– [[Fakte, tie qi temas pri ludo per preskaj sinonimoj *parto de* / *apartajho (dis)de* aw per tawtologio *parto de* / *parto de*]].•

.....

(4.2.4).– En rilato al [4]: *Sekundo*, *minuto*, *horo*, *tago*, *semajno*, *monato*, *kvaronjaro*, *jaro*, *jarcento*, *jarmilo* estas partoj/[[kvantoj]] *da* tempo de kreskantaj ampleksoj]]. [[Ofte oni simple diras *tempo-kvantoj*, vidu (6.2)].

[[Kvankam qiu niaj fontoj uzas la esprimon "*parto da* tempo", jen law la preciza terminologio de Fiziko oni devas diri "*kvanto da* tempo" (ja ambakaze kun la prepozicio *da*)].

Rim.– Qi LR diras, ke *monato* esprimas simple mezuron: Nu, per pli preciza parolo, jen ni havas, ke *monato*, *jaro*, ktp propre ne estas mezuroj, sed difinitaj partoj/kvantoj *da* tempo uzataj estiel unitoj por mezurado aliujn kvantojn *da* tempo (kiel en *Dum miaj dudek jaroj da laborado en la kampo*, aw *Mi ayas je 25 jaroj plus 3 monatoj plus 18 tagoj*)).

[[Anstat *unitoj por mezurado de kvantoj da* tempo oni ofte simple diras *temp-unitoj*]].•

.....

(4.2.5).– En rilato al [6]: *Kvaronjaro* (= mezuro [[?]]) estas parto *da* [[*de*]] jaro.

PAG/PIV preferas *parto de jaro* (vidu (5.8.9)).– RV ja uzas *da* (vidu (8.9)[b]).

[[Malgraw la klarigo "(= mezuro)" aperanta en la LR, jen en la frazo *Kvaronjaro estas parto da*[[*de*]] *jaro*, la vorto *kvaronjaro* ne estas mezuro de io ajn, qar la frazo simple diras, ke la temp-unito *kvaronjaro* estas un el la partoj en kiujn oni povas dividi la temp-uniton *jaro*]].

[[Qar en tiu frazo ne temas pri mezuro, jen en yi oni ne uzu la prepozicion *da*, sed *de*.– (Yi havas signifon de mezuro, ekzemple, en *Un kvaronjaro da laborado en la kampo*, aw en *Mi laboris en la kampo dum un kvaronjaro*)].

☛ [[Jen, do, *kaj malgraw tion diritan en qi LR*, oni devas diri *Kvaronjaro estas parto de jaro*, kun la yenerala prepozicio *de*, nun kun signifo de aparteno, *Kvaronjaro estas parto apartenanta al jaro*]]. [[Rimarku ke ni ree ludas per preskaj sinonimoj, *parto* / *apartenanta*]].

[[Analoge, oni ne diru *Monato*, *minuto*, ktp estas partoj *da* jaro, sed *Monato*, *minuto*, ktp estas partoj *de* jaro]].

Rim.– Se ni atentu la mezur-unitojn de kreskantaj ampleksoj cititajn en (4.2.4), jen ni povas munti qenojn kiel la jenaj, kun la prepozicio prepozicio *de* en qiu qenaro:

Sekundo estas parto / frakcio / ono *de* minuto, *de* horo, *de* tago, *de* semajno,

Tago estas parto / frakcio / ono de semajno, de monato, de kvaronjaro, de jaro,

Kvaronjaro estas parto / frakcio / ono de jaro, de jarcento, ...

.....

(4.2.6).– Ni resumu pri la jhusaj sekcioj:

- *Monato, tago, kvaronjaro, ...* estas partoj/[kvantoj] **da** tempo.- Anke: Ili estas temp-unitoj.
- *Januaro, printempo, kvaronjaro, monato, tago, ...* estas partoj **de** jaro.
- *Kvaronjaro, monato, tago, ...* ja enhavas nuancon pri kvanto, sed en la esprimoj [Un] *tago estas parto de la jaro* jen la vorto *tago* ne havas funkcion/signifon/rolon de mezuro, sed nur de parto apartenanta al jaro.

• En tiuj diversaj partoj de jaro rolas tamen diversaj nuancoj: Por ekzemplo, *printempo* propre ne estas parto de la temp-unito *jaro*, sed estas un la dividoj rilataj al la veter-xanyoj tra la jaro.

.....

(4.2.7).– En rilato al [9, 10, 11]:

Rim.– Por redakti qi sekcion mi min gvidis per (5.8.2) (kiu siavice venas el PAG.133.H).– Tute speciale, el tio mi prenis la tre klaran kaj precizan esprimon "kondiĝoj pri la uzado de **da**".•

(a) Ni jam studis la normon, ke uzadon de la prepozicio **da** regas jena [[una]] kondiĝo: La substantiva sintagmo **antaw da** devas havi signifon de *mezuro, nombro, kvanto*. (UV, vidu (2)).

(b) Nu, jen LR.16 al tio aldonas gravan precizigon

(fakte, duan normon, pri kiu nenio estis antawe dirita en FE aw DL), ke doniyas la egalajho montrata en la una qi-apuda qelo.

(c) Kaj qar **ia** estas nedifina adjektivo, jen la dirita egalajho kuntrenas [[la duan kaj lastan]] kondiĝon

da = da ia [nedifina **ia**]

Peco **da** viando = Peco **da ia** viando
("Peco" havas signifon de *kvanto*, kaj "viando" estas *nedifinita* [[tuto de kiu oni prenas tiun kvanton]])
(Vidu (5.8) kaj (5.8.2)).

regantan la uzadon de **da**, nome: La substantiva sintagmo **post da** devas havi signifon de *nedifinita tuto*.

-- En la dua qelo montratas la tuta ekzempla frazo de LR.16, kune kun la analiz-skemo law kiu ni studos qiun analogan frazon.

.....

(4.2.8) [[Kvankam pri tia afero nenion eksplice diras PAG.113.H, jen klaras, ke yiaj eroj orde lawas la sekvojn de analizo pri la kohereco aw nekohereco kun qi tiu nova normo de la du frazoj kun **da** jam aperintaj en qi LR, kiel anke kun la **da**-frazoj en EKZ]].

-- Nun, jen la analizo pri tiuj du unaj frazoj:

(a) *Monato estas parto/[kvanto] da tempo* = ¿*Monato estas parto/[kvanto] da ia tempo*?

Nu, tiu **ia** propre ne bone sidas, qar ekzistas nur un speco de tempo. Sed *tempo* ja estas nedifinita tuto, kaj tial la uzo de **da** estas kohera kun la dirita egalajho.

(b) *Kvaronjaro estas parto da jaro*. = ¿*Kvaronjaro estas parto da ia jaro*?

Nu, tiu **ia** estas tie qi eq sensenca, qar temu pri parto **da/de** kiu ajn jaro.

Tial, tiu *parto da jaro* estas nekohera kun la dirita egalajho: Sekve, se la egalajho estu valida, jen oni devas diri "parto **de** jaro" anstat "parto **da** jaro" [[kaj tia estas la sinteno de PAG/PIV –kaj tiu de mi lernita kaj akceptita]].– Sed se tiu **da** estas yuste uzata, jen la egalajho ne estas valida [[kaj, xajne, tia estas la sinteno de RV, vidu (8.6.3) kaj (8.9)]]].

.....

(4.2.9) Ni nin samcele turnu nun al la ekzemploj kun *da* qerpitaj el EKZ en (2.5):

(a) Frazoj en kiuj la aldono de *ia* bone aw akcepteble bone sidas, kaj tial la uzo de *da* iyas konfirmata:

Un centon da iaj pomoj.- Du dekduojn da iaj forkoj.- Amaso da iaj homoj.- Multe / multo / multego / kelke / [jom] da iaj diamantoj / mono / pakajho.- Un metro da ia nigra drapo.- Grandan serion da iaj aliaj pronomoj.-

[[Temas pri frazoj en kiuj ekzistas neniu plia vorto inter *da* kaj la substantivo yin sekvanta (kiel en *da pomoj*), aw kun intermetita epiteto (kiel en *da nigra drapo*), aw kun intermetita nedifina vorto parenca al *ia* (kiel en *da aliaj pronomoj*)].

.....

(b) Frazo kiu ne akceptas la almeton de *ia*:

Kvar metroj da ia tiu qi xtofo kostas naw frankojn.

La ne-akcepto ja venas de la logika kontraŭdiro inter la nedifina senco de *ia*, kaj la difina senco de *tiu qi*.- Sekve, *da* ne estas uzebla en tia frazo, tiel ke la justa PAG/PIV-formo estas *Kvar metroj de tiu qi xtofo kostas naw frankojn*. (Vidu (5.8.7)).

Rim.- La kurtigita frazo *Kvar metroj da xtofo kostas naw frankojn* povus esti familiara alternativo por *Kvar metroj da/de tiu qi xtofo* aw *Kvar metroj da/de la xtofo [pri kiu ni qiu jam scias]*.•

.....

(c) Frazoj kun strukturo analoga al tiu de *Monato estas parto/[kvanto] da tempo*:

Tiu qi rivero havas ducent kilometrojn da longo.

En la dawro de kelke da minutoj mi awdis du pafojn.

-- En kvanto *da ia tempo*, *ducent kilometrojn da ia longo*, *kelke da iaj minutoj* jen tiuj *ia(j)* propre ne bone sidas, qar ekzistas nur un speco de tempo, de longo, de minutoj. Sed *tempo*, *longo* kaj la plurala *minutoj* ja estas nedifinitaj tutoj, kaj tial la uzo de *da* estas kohera kun la dirita egalajho.

.....

(d) La vorto antaw *da* estas frakcia nombro (ono):

La DL prezentas la ekzemplon *Mi revenos post kvarono da horo*, kaj al tio kontrastas la ekzemplo el EKZ *Un tago estas 365-ono aw 366-ono de jaro*.

Nu, dum en *kelke da minutoj* tiu plurala *minutoj* estas nedifinita tuto, jen la singulara *horo* en *kvarono da/de horo* certe ne estas nedifinita tuto, kaj tio kuntrenas, ke en tiu esprimo oni ne uzu *da*, sed *de*. (Vidu (5.8.8)).

.....

(4.2.10).- En rilato al [12, 13]: Kontrawe

<i>de la</i>	[difina <i>la</i>]
--------------	---------------------

al la sekvoj de la *nedifina* signifo de *ia* en *da* = *da ia*, jen la *difina* signifo de *la* en la frazo qi-apuda kuntrenas, ke la priparolata viando estas *difinita tuto*.

Krome, [[kvankam tiu *peco* ja plu estas

Peco de la viando kiun mi havas antaw mi
[[*"Peco"* estas *parto* prenita de/el la *difinita tuto* "viando"]].

[[Limigita apartajho de difinita viando]]
(Vidu (5.8)).

kvanto]], jen en qi frazoj –law [12]– yin ni simple konsideras parto prenita *de/el* la dirita tuto (aw, alivorte, ke ni yin simple konsideras parto *de* tiu tuto)

.....

(4.2.11).– La una qi-apuda esprimo ja estas analoga al tiu en la jhusa qelo,

kvankam pro la eta demonstrativa forto de

Peco de la viando.

Peco de tiu qi viando, Peco de mia viando, ktp.

La prezo de la viando estas po 15 ewroj qiu kilo.

la artikolo *la*, jen en la realo yi povus esti efike uzata nur, se qiu kunparolantoj ial scias, pri 'kiu viando fakte temas.

(La sama problemo doniyas en la frazo pri la prezo de la viando, kvankam yi estas frazo de alia speco ol tiu pri kiu ni nun okupiyas). (Vidu (5.8.11)).

-- En EKZ kaj en DL ekzistas neniu ekzemplo en kiu aperus esprimo *parto/peco/kvanto de/da la* (sekve, same okazas en (1.1) kaj (1.5)).

☛ [[La efiko de *la* pri *difinita tuto* ja ne venas de tio, ke *la* estas artikolo, sed de tio, ke yi estas *difina* artikolo. Nu, tian saman efikon havas qia vorto aw esprimo kun *difina* signifo (*tiu qi, mia*, ktp) venanta post *da* antaw la substantivo]]. [[Krome, qar tiuj vortoj havas grandan difinan forton, jen tiuj kurtaj frazoj sufiqas por efika komunikado –tial, sen bezono almeti klarigojn kiel "kiujn mi havas antaw mi" k.s.]].

[[Plu krome: Jen ni alivoje venas al konveryo kun la rezulto, ke anstat *Kvar metroj da tiu qi xtofo* oni prefere diru *Kvar metroj de tiu qi xtofo*]].

.....

(4.2.12).– En rilato al [1, 2, 3]:

<p>Mi preferas la esprimon <i>Dum la frua parto de la jaro</i> [[= <i>Dum la fruaj monatoj de la jaro</i>]], qar en yi temas pri parolo pri limigita apartajho [[de la jaro]].</p>	<p>La esprimo <i>Dum la frua parto da la jaro</i> [[= <i>Dum la fruaj monatoj da la jaro</i>]] xajnas al mi nebona, qar en yi ne temas pri mezuro [[de io ajn]].</p>
<p>[[Kongrue kun <i>Januaro estas la una monato de la jaro</i>. (EKZ)].</p>	<p>[[Al tio qi respondus la [[evidente erara]] <i>Januaro estas la una monato da la jaro</i>]].</p>

Rim.– [i] Se en la dua frazo ni metas *Dum la frua parto da ia la jaro*, jen ni venas al logika kontrawdiro inter la *nedifinia ia* kaj la *difina la* (kio ja estas afero samfamilia al la kontrawdiro kiun en (4.2.9)(b) ni vidis en la frazo *Kvar metroj da ia tiu qi xtofo*).•

[ii] En la frazo *peco de la viando, kiun mi havas antaw mi* ja certe temas pri "limigita apartajho de difinita viando" (tiel ke oni povus diri *Peco el la viando, kiun mi havas antaw mi*).

Sed en la frazo *dum la frua parto de la jaro* propre ne temas pri "limigita apartajho" de la jaro, sed pri "speciale montrita parto" de la jaro (tiel ke oni apene povus diri *dum la frua parto el la jaro*).•

.....

(4.2.13).– En rilato al [14, 15, 16, 17]: Qi lasta parto de la LR ne bezonas komenton: "La kombinaĵo *da la* teorie ne estas malpersata, sed en la praktiko ĝi estas uzebla tiel malofte, ke ni povas simple konsili neniam uzi ĝin (krom la okazoj, en kiuj la senco tion ĝi nepre postulas).

Rim.– [i] Bedawre, ke Z. ne prezentas mem ekzemplon en kiu neprus uzado de *da la*.

[[Supozeble, por li tia kombinaĵo estas simple neebla, pro la interna kontraŭdiro traktita en (4.2.12)[i]]].•

.....
(4.3) Komplementaj notoj pri LR.16.

(4.3.1) 🍷 [[Qi kompleksa LR.16 havas tre specialan kaj apartan gravecon, ĉar ĝi estas la rezulto de [[longe prinpensita]] gramatikista esplorado fare de Zamenhof mem.– Ĝi, tial, devus esti eksplike citata de ĉiu E gramatiko, kun precize motivita indiko, pri "kiujn ties eroj oni plene aŭ nur parte akceptas aŭ malakceptas]].

.....
(4.3.2) [[Oni povus provi argumenti jene kontraŭ la egalajho *da = da ia*]: Ja veras, ke *peco da viando* havas la signifon *peco da ia viando*, sed ne pro tio, ke *da* implicus la signifon *ia*, sed simple pro tio, ke en *peco da viando* la vorton "viando" ne antaŭas la difina artikolo *la* aŭ aliu difina determinanto (*mia, tiu ĉi*, ktp), kaj ke, en E, tio kuntrenas nedifinan signifon (analoge al "Artikolo nedifinita ne ekzistas" (PGE.1)).

Law tio, jen ambaj alternativoj *peco de la / da la viando kiun mi havas antaŭ mi* kiel *dum la frua parto de la / da la jaro* estus allaseblaj, kun signifo pri "(difinita) limigita apartaĵo/ speciale montrita parto" se oni uzas *de*, ka pri "mezuro, [[kvanto]]" se oni uzas *da*.•

.....
(4.3.3) [[Ni analizas iom pli detale pri la supre traktita kontrasto inter viando kiel nedifinita aŭ kiel difinita tuto]].

La kvar ĝi-apudajn frazojn ni dividas pere de krampoj en la sub-esprimojn

semantikajn (kaj intonaciajn) ĝiujn nia kompreno de ordinaraj parolantoj konstatas en ili.

• [[(La peco <i>da (ia)</i> viando) (<i>kiun</i> mi havas antaŭ mi)]] • [[(La du funtoj <i>da (ia)</i> viando) (<i>kiujn</i> mi havas antaŭ mi)]]
• [[(La peco) <i>de/el (la</i> viando <i>kiun</i> mi havas antaŭ mi)]] • [[(La du funtoj) <i>de/el (la</i> viando <i>kiun</i> mi havas antaŭ mi)]]

• La kontrasto singularo/pluralo en la pronomoj *kiun / kiujn* en la una ĝelo klare pravas ke tio, kiu estas antaŭ mi, respektive estas *La peco da (ia) viando* kaj *La du funtoj da (ia) viando*. Kaj ja ambakaze temas pri ia nedifinita viando.

• Diference, la komuna singulara pronomo *kiun* en la dua ĝelo klare pravas, ke tio, kiu estas antaŭ mi, ambakaze estas *la viando kiun mi havas antaŭ mi* (kiu, tial, ambakaze estas difinita viando).

Rim.– Tiaj diferencoj semantikaj kaj intonaciaj ne xuldiyas al la efiko de la kontrasto *de/da*, kiel anke ne al variado en la formo de la

de la relativo *kiu(j)n*, sed al ĝeesto aŭ ne-ĝeesto de la difina artikolo *la*.

• (El trozo <i>de</i> carne) (<i>que</i> tengo ante mí). • (Las dos libras <i>de</i> carne) (<i>que</i> tengo ante mí).
• (El trozo) <i>de (la</i> carne <i>que</i> tengo ante mí). • (Las dos libras) <i>de (la</i> carne <i>que</i> tengo ante mí)

-- Por konfirmo, jen qi-apude tiuj frazoj en la H, uzanta en qiuj kazoj nur la prepozicion *de*, kaj anke la nevarian relativon *que*.•

.....

☛ **(4.3.4)** [[Mi opinias ke, aldone al tiuj jam ekzistantaj vortoj *parto* kaj *peco*, utilis enkonduko de specifa neologismo por la baza signifo de qi-apudaj H, F, A vortoj, do por la signifo

- H *pedazo/ trozo/ cacho*, F *morceau*, A *bit / chunk*
- [[*Pedazo/ morceau/ chunk/ (peco) da* pano, *da* melono, *de* rompita vazo]].
- [[Qiu A *chunk* ja estas iu E *peco*, sed ne qiu E *peco* estas iu A *chunk*]].•

"derompajho", "detranqajho", "deprenajho", k.s., sen bezono uzi la specife konkretajn radikojn *romp'*, *tranq'*, *pren'*]].•

(5) Pri *de* kaj *da* law PAG.313.314 kaj PIV.

(5.1) Enkondukaj yeneralajhoj:

-- En la konstruoj "*substantiva sintagmo + prepozicio + substantiva sintagmo*" kiel en qi apudaj ekzemploj, la sintagmo antaw la prepozicio estas nomata "determinato", kaj tiu post la prepozicio estas nomata "(prepozitiva) suplemento de la determinato".

• <i>Botelo de</i> Petro	• <i>Bukedo de</i> floroj
• <i>Botelo el</i> vitro	• <i>Bukedo el</i> floroj
• <i>Botelo de/por</i> vino	• <i>Bukedo da</i> floroj
• <i>Botelo da</i> vino	• <i>Bukedo por</i> ornamo
• <i>Botelo kun</i> vino	• <i>Bukedo sen</i> gracio
• <i>Botelo sen</i> vino	• <i>Bukedo en</i> vazo
• <i>Granda botelo da</i> tre kosta rejna vino.	

Rim.— Se pro kunteksto la afero estas sufiqe klara, jen oni kutime simple diras "substantivo" anstat "substantiva sintagmo".•

-- La baza plej yenerala ligilo inter du substantivoj estas la multsignifa prepozicio *de*, sed ja tre ofte konvenas aw nepras pli preciza prepozicio.

-- Tre ofte la prepozitiva suplemento povas ricevi sinoniman formon de adjektiva suplemento (kiel *bukedo el floroj = flora bukedo*, *bukedo por ornamo = (por)ornama bukedo*).

Ofta plia alternativo estas uzado de kunmetitaj vortoj: *botelo de vino = vinbotelo*, aw *bukedo de/el floroj = florbukedo*.— (PGE.11: "Vortoj kunmetitaj... la qefa vorto staras en la fino").

.....

(5.2) Koncerne la sintaksan rolon kiun prepozicioj ludas en la jhus traktitaj konstruoj, jen tiuj dividiyas en du malsamajn grupojn: La una grupo konsistas nur el la prepozicio *da*, kaj la dua grupo el qiuj ceteraj prepozicioj.

Tial, la prepozicion *da* oni devas studi aparte de qiuj ceteraj prepozicioj.

.....

(5.3) Tiaj prepoziciaj konstruoj estas yenerale rekte facile uzeblaj kaj kompreneblaj krom en la kazoj en kiuj temas pri mezuro, kvanto, k.s.

Kaj yuste nur pri tiaj problemaj kazoj ni interesiyas en qi payoj.

.....

(5.4) Jen kelkaj pliaj ekzemploj kun prepozicioj aliaj ol *da*:

<ul style="list-style-type: none"> • Vesto <i>de</i> Petro • Vesto <i>de</i> bela aspekto • Vesto <i>de</i> granda prezo • Vesto <i>de</i> tre legera pezo 	<ul style="list-style-type: none"> • Vesto <i>de</i> cent ewroj • Vesto <i>de/el</i> tri pecoj • Vesto <i>el</i> kotono (kotonvesto) • Vesto <i>el</i> Parizo (Pariza vesto) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vesto <i>por</i> balo (balvesto) • Vesto <i>kun</i> multaj butonoj • Vesto <i>en</i> bona stato • Vestoj <i>po</i> cent ewroj
<p>En tiuj ekzemploj la qefa vorto estas la determinato "vesto" (t.e., ili principe parolas pri vestoj, kiuj havas diversajn ecojn laŭ la respektivaj suplementoj): <i>Vesto belaspekta, grandpreza, legerpeza, cent-ewra, tripeca, kotona, Pariza, porbala, multbutona, bonstata.</i></p>		
<p>Ke detala analizo/priskribo oni precizigas "suplemento pri posedanto de la determinato", "suplemento de konsisto de la determinato", "suplemento de mezuro de la determinato", "suplemento de mezuro de la pezo de la determinato", ktp.</p>		

.....

(5.5) Pliaj ekzemploj:

<ul style="list-style-type: none"> • Libro <i>pri</i> kemio • Vojo <i>al</i> Parizo • Pezo <i>de</i> xtono • Distanco <i>de</i> tri metroj (= 3-metra distanco) • Festo <i>en</i> dimanĉo (= dimanĉa festo) 	<ul style="list-style-type: none"> • Manko <i>de</i> forto (= fortomanko) • Fonto <i>de</i> energio (= energifonto) • Dawro <i>de</i> du horoj (= duhora dawro) • Specoj <i>de</i> bestoj (= besto-specoj) • Restadejo <i>de</i> bestoj (=bestoj-restadejo)
--	--

.....

(5.6) Aldonajho pri kunmetitaj vortoj.

Jen ekzemploj pri malsamaj gradoj de kondensiteco en la signifo de kunmetitajhoj:

<ul style="list-style-type: none"> • skrib(o)tablo • internacia • tutmonda • untaga • unataga 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>matenmanyi</i> • <i>abonpago</i> • <i>maxinpeco</i> • <i>senforta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vaporforto</i> • <i>vaporxipo</i> • <i>velxipo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>paperfabriko</i> • <i>papersaketo</i> • <i>paperujo</i> • <i>paperkorbo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vortaro</i> • <i>vortofamilio</i> • <i>vortoklaso</i>
--	---	---	---	--

Nu, en la sekvajho ni konstatos, ke ni bezonos okupiĝi nur pri tre simplaj kazoj de kunmetitajhoj.

.....

(5.7) Per ĉi lasta sekcio finiĝas la enkondukaj ĝeneralajhoj, kaj jen ni komencas la studon de la temo grava por ĉi payoj:

-- Nia nuna temo konsistas en la parolo pri kvanto, mezuro, k.s. pere de prepozicioj.

-- La prepozicio *da* ĉiukaze rilatas al tiu temo, kaj la multsignifa prepozicio *de* tre ofte rilatas al ĝi. Anke *kun* kaj eĉ *sen* povas rilati.

-- Nu, en la sekvajho temas nur pri *da* kaj *de* en rilato al kvanto, mezuro, k.s.

.....

(5.8) Jena tabelo prezentas nur la kernon de nia nuna temo.

Rim.– Mi anstatigas la ekzemplojn de PAG per aliaj respektive samstrukturaj tamen parencaj inter si law enhavo, kun celo pli klare kaj sisteme manipuli la kompleksan tuton de la diversaj ekzemploj de la fonto.

Sed la eksplikoj pri la signifo de la ekzemplaj frazoj ja estas tiuj de PAG. •

Law PAG.133.C.c	Law PAG.133.H
<p>^m</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pan(bul)o de tri funtoj.</i> (La suplemento tri funtoj indikas la mezuron (de la pezo) de la determinato <i>pan(bul)o</i>). <p>(Suplemento de/pri mezuro de la determinato).</p>	<p>[[Egale ol en (4.2.7)]]:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tri funtoj da pano.</i> [[= <i>Tri funtoj da ia pano</i>]]. • <i>lom da pano.</i> [[= <i>lom da ia pano</i>]] • <i>Peco da pano.</i> [[= <i>Peco da ia pano</i>]]. • [[<i>(La peco da (ia) pano) (kiun mi havas antaw mi)</i>]]. (Vidu (4.3.3)) <p>(La determinatoj tri funtoj, iom kaj peco indikas, law la kazoj, difinitan aw pli-malpli difinitan mezuron, nombron, kvanton prenitaj [[aw kiun ni konsideras prenita]] el nedifinita tuto indikata de la suplemento "pano").</p> <hr/> <p>[[Egale ol en (4.2.10)]]:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tri funtoj de la pano kiun mi havas antaw mi.</i> • <i>lom de la pano kiun mi havas antaw mi.</i> • <i>(Peco) de/el (la pano kiun mi havas antaw mi).</i> (Vidu (4.3.3)) <p>(La determinatoj tri funtoj, iom kaj peco indikas, law la kazoj, difinitan aw pli-malpli difinitan parton de difinita tuto indikata de la suplemento "la pano kiun mi havas antaw mi").</p>

-- En la tujsekva sekcio ni detale traktos la tri partojn de qi tabelo, kaj en la postaj sekcioj ni grade malvolvos la temon.

.....

(5.8.1) Detale pri konstruado de la ekzemplo en la una fako de la tabelo:

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pano el tritiko</i> [1] • <i>Bulo de/el pano</i> (= panbulo) • <i>Panbulo/pano</i> [2] • <i>Pan(bul)o el tritiko</i> • <i>Pan(bul)o de bruna koloro</i> [3] 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pezo de tri funtoj</i> [4] • <i>Pan(bul)o havanta pezon de tri funtoj</i> • <i>Pan(bul)o de/kun pezo de tri funtoj</i> • 🐾 <i>Pan(bul)o de tri funtoj</i> [5] • <i>Pan(bul)o de tri funtoj da pezo.</i> (Vidu (2.6)) • <i>La pezo de la pan(bul)o estas tri funtoj.</i> [6]
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pano tritika.– Pan(bul)o tritika, brunkolora, trifunta</i> 	

[1] Law la ekzemplo ... *ili ne qiam estas faritaj el tolo.* (EKZ)

[2] "Pano" ofte uzatas kun signifo de "panbulo", kiel en *Jen prenu ankore du panojn.* (Z.)

[3] Law *Li estas [[knabo]] de meza kresko.* (EKZ)

[4] Law ... *la pezon de duono de siklo ... la pezon de dek sikloj da oro.* (Bib)

[5] Law *Jara salajro de tri mil kronoj* (Z.).– (Tiu qi estas un el la ekzemploj de PAG).

[6] Law *La pezo de la kiraso estis kvin mil sikloj da kupro.* (Bib).

.....

(5.8.2) Pri la ekzemploj en la dua fako de la tabelo:

-- *Tri funtoj da (ia) pano kaj lom da (ia) pano* ja lawas [*Un funto da viando* (UV) kaj *Peco da (ia) viando* (4.2.7)].

-- 🐾 Lawvorte el PAG.113.H: "... la uzo de *da* estas limigita per du kondiĝoj: 1. la antawa substantivo [[determinato]] devas havi signifon de mezuro [[aw de nombro aw kvanto]]; 2. la posta substantivo (suplemento) devas esti *nepre nedifinita*". (Vidu (4.2.7)).

-- 🐾 [[PAG konstatas, ke LR.16.[9, 10, 11] eksplice parolas pri tio rilata al la sintagmo venanta **post da**, kaj ke yi implice parolas anke pri afero jam antawe traktita en UV kaj EKZ, nome, pri tio rilata al la sintagmo venanta **antaw da**]]. [[Nu, en la jhusa alineo yi trafte metas kunaj kaj eksplicaj ambajn aferojn, krome pere de la klara kaj preciza esprimo "la uzo de *da* estas limigita per jenaj du kondiĝoj"]].

[[Mia redakto de (4.2.7) ja pawsas la strukturon de qi alineo de PAG, kiel anke tiun precizan esprimon yian]].

-- 🐾 [[En tiu PAG-redakto ne aperas, tamen, parolo pri tiu *da = da ia* law LR.16]]:

- *Tri funtoj da pano = Tri funtoj da ia pano.*
- *Monato estas parto/[[kvanto]] da tempo.*

[[Nu, tio venas de la konstato ke, parolante nur pri "nepre nedifinita suplemento", jen oni inkludas ne nur la frazojn kiuj allasas enmeton de la nedifina vorto *ia*, sed anke tiujn kiuj tian almeton ne allasas]].

Por ekzemplo, tiun *kvanto da tempo* ni ne povus aliigi al *kvanto da ia tempo* (qar ekzistas nur un tempo-speco), sed "tempo" ja estas ia nedifinita tuto.

Rim.– 🐾 [i] [[Kiel jam dirite en (4)[ii], ja estas tamen surprize, ke PAG/PIV ne citas la LR.16, ne citas la kontraston *mezuro kontraŭ (difinita) limigita apartaĵo/ speciale montrita parto*, ne citas la egalajhon *da = da ia*, kaj eq ne prezentas la kerne gravajn ekzemplojn *dum la frua parto de la jaro kaj peco de la viando, kiun mi havas antaw mi*]].

[[Tio sama okazas anke en RV]].•

[ii] En rilato al *da*, PAG parolas anke pri "Suplemento de mezuriteco [de la determinato]", sed mi ne sukcesas bone kompreni la koncernajn eksplikojn. •

[iii] Jen la priskribo en PIV pri la signifo/rolo de *da*: "Prepozicio uzata por rilatigi du vortojn aw sintagmojn, el kiuj la una esprimas mezuron (kvanton, pezon, longon, volumenon k.a.) de la dua". – Kaj inter la ekzemploj: *Un kilogramo da teo*.

Nu, se harfendi, jen la determinato *Un kilogramo* ja esprimas mezuron de ia kvanto, tamen yi ne esprimas mezuron de la suplemento *teo*, sed mezuron de difinita kvanto prenita el nedifinita tuto esprimata de la suplemento *teo*. •

.....

(5.8.3) Kaj pri la ekzemploj en la tria fako de la tabelo:

-- 🍷 *Tri funtoj de la pano kiun mi havas antaw mi* ja estas law *Peco de la viando, kiun mi havas antaw mi* law (4.2.10).

-- 🍷 Tiu "difinita parto" en la ekspliko pri qi ekzemplo ja estas [[akcepto]] kun revortigo de tiuj "(difinita) limigita apartajho" kaj "speciale montrita parto" en LR.16.

.....

(5.8.4) Qi-apude ni ripetas la unan ekzemplon de la tabelo, kaj almetas la samspecajn ekzemplojn de PAG.

(La suplemento mezuras la determinaton = la suplemento estas la mezuro de la determinato).

.....

- *Pan(bul)jo de tri funtoj.*
- *Longo de tri metroj.*
- *Vojo de tri tagoj en la dezerto. (Z.)*
- *Jara salajro de tri mil kronoj. (Z.)*
- *Atingi la ayon de okdek jaroj.*

(5.8.5) Ekzemploj pri *kvantoj* prenitaj el *nedifinita* tuto (law la dua fako de la tabelo):

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tri funtoj da pano.</i> • <i>Peco da pano.</i> • <i>Tri jaroj da laborado.</i> • <i>Mi aqetis dekduon (aw dek-duon) da kuleroj kaj du dekduojn da forkoj. (EKZ)</i> • <i>Dekmiloj da dekmiloj staris antaw li (Z). (Bib) Dan 7:10</i> • <i>[[Dekmiloj da dekmiloj da steloj]].</i> • <i>[[Dekoj da miloj da kestoj da boteloj da vino / da vino de nia marko/ de nia vino]]</i> • <i>La difinitan nombron da brikoj liveru. (Z.)</i> • <i>Granda nombro da homoj. (Bib)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>lom da pano.- Multe/multo da pano.</i> • <i>lom da amikoj.- Multe/multo da amikoj.</i> • <i>Pli da pano.– Pli da amikoj.</i> • <i>En la plimulto da okazoj. (Z)</i> • <i>[[Sufiqe da pano]].</i> • <i>Aroj da bellanaj xafoj. (EKZ)</i> • <i>Granda serio da pafilegoj. (EKZ)</i> • <i>Aro da reguloj.– [[Aro de/el 16 reguloj]]</i> • <i>Payo da teksto.</i> • <i>Karavano da Ixmaelidoj. (Bib).</i> • <i>Maro da mizeroj. (Z.) [[=Multego da mizeroj]].</i>
--	--

-- Kvankam la preskriboj pri la rolo de *da* en UV, EKZ kaj LR.16 parolas nur pri signifo de nombro, mezuro, [[kvanto]], parto, k.s. de la determinato (anke pri eventuala rolo de la ujoj), ja tre ofte okazas ke, kadre de adekvata kunteksto, tian signifon povas ricevi anke aliaj vortoj (kiel *aro*, *serio*, *karavano*, *maro*, *bukedo*, *payo*, *plenmano/ manpleno*, *glaso*, *botelo*, *guto*, ktp).

.....

(5.8.6) 🍷 RV atentigas en (8.2) pri la fakto, ke PAG/PIV ne malvolvas pri la kazoj, en kiuj al la baza signifo pri kvanto kaj mezuro de *da* algluiyas anke parolo pri ujoj.

- *Glaso da vino.* (EKZ)
- *Glaspleno da vino.*
- *Skatolo da bombonoj.*
- *Skatolpleno da bombonoj.*

-- Nu, law PAG.120: "Ni ne klarigas qi tie la signifojn de qiuĵ prepozicioj: tio estas ja la tasko de vortaro; en la "Plena Ilustrita Vortaro" oni trovas detale eksplikitan la uzadon de la unopaj prepozicioj".

Law tio, PAG.133.C.c kaj PAG.133.H sin okupas qefe nur pri la reguloj pri kontrasta uzado de *de* kaj *da*, kaj nur preterpase diras, ekzemple, ke *plenmano*, *botelo*, *payo* estas uzeblaj por esprimado de proksimuma mezuro, ktp., k.s. Kaj PIV prezentas ekzemplojn preske nur pri la baza rolo de *da*, nur kun disaj ekzemploj pri ties larya rolo. (Mi tie trovis neniun ekzemplon pri ties kompleksa rolo –supozeble, qar tiaj ne abundas tra la tuta verkaro en E).

-- [[Tamen, efektive, ja estas manko en PAG/PIV, ke ili ne havas sekcion specife dediĉitan al la tri roloj de la prepozicio *da* kaj al prezentado de kontrastaj ekzemplaj frazoj]].

.....

(5.8.7) Kaj jen ekzemploj pri *partoj* de *difinita* tuto (law la tria fako de la tabelo):

🍷 -- Jen PAG [[plene akceptas kaj generaligas]] plian eron de LR.16:

(a) Z. pravigas tiun "*de la* pano" anstat "*da la* pano" qar la *difina* artikolo *la* antaw la suplemento "pano" kuntrenas, ke tiu suplemento estas *difinita* tuto, tiel ke la determinato "tri funtoj" propre ne estas "mezuro", sed "(limigita) difinita apartaĵo" aw "speciale

- *Tri funtoj de la pano kiun mi jhus aĝetis.*
- *Tri funtoj de tiu pano.*
- *Tri funtoj de mia pano.*
- *Tri jaroj de mia laborado.*
- *La nombro de qiuĵ animoj de liaj filoj kaj filinoj estis tridek tri.* (Bib)
- [[*Kvar metroj de tiu qi xtofo*]] ("*da*" en EKZ)
- *La granda plimulto de la personoj, kiuj batalas por E.* (Z)

montrita parto" de tiu suplemento. (Vidu (4.2.10)).

- *Ein Kilo dieses Fleisches = Un kilogramo de tiu qi viando.*
- *Ein Glas dieses Tees = Un glaso de tiu qi teo.* (Vidu (2.1))

(b) 🍷 [[Nu, tia efiko de *la* ne kuxas en tio, ke yi estas artikolo, sed en tio, ke yi estas *difina* artikolo, kaj tian saman efikon havas qia *difina* determinanto antaw la suplemento (nome, la pronomoj aw adjektivoj montraj, personaj, posedaj kaj nombraj]]. (Vidu (4.2.11)).

-- [[Krome, en tiaj frazoj ofte eblas anke uzo de *el* anstat *de*, kun apena diferenco de signifo]].

- [[*Tri funtoj de/el la pano kiun mi jhus aĝetis*]].
- [[*Mi manyis iom de/el tiu pano*]].

<ul style="list-style-type: none"> • Rento de 600 frankoj. • Febro de 39 gradoj C. • En la kvanto de 135 mil litroj. (Z). • Libro de 196 payoj/ de qirkaw 200 payoj/ de du centoj da payoj. • Mi volus scii, kiom de la xtofo ili jam pretigis. (Z.) • [[Mi sendas al vi 30 botelojn da vino, de po 1'5 litroj]]. [[aw: ... da vino, de 1'5 litroj qiu]]. 	<ul style="list-style-type: none"> • 600 frankoj da rento. • 39 gradoj C da febro. • La kvanto de [[da]] E-parolantoj multiyos. (Vik) • Kiom da lingvoj vi parolas?. (Fa) • Karavano da Ixmaelidoj. (Bib). • Nur kelkaj partianoj/ Nur kelke da partianoj. • Granda nombro da partianoj. • En la plimulto da okazoj. (Z.) • [[Grandan kvanton da tempo mi vane perdis]] <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Granda amaso el la Izraelidoj. (Z) • Nur kelkaj el la / el qiu / el niaj / el qiu niaj partianoj. • La nombro de niaj partianoj. (Z.) • La nombro de tiuj homoj estas tre granda. • La tuto de niaj partianoj. • La granda plimulto de la personoj, kiuj batalas por E. (Z.) • [[Grandan parton de la disponata tempo mi vane perdis]]
---	--

.....

(5.8.8) Plue law PAG: Post frakcioj *duono*, *triono*, ktp oni qiam devas uzi **de** kaj ne **da**, qar frakcioj estas frakcioj de difinita tuto. (Vidu (4.2.9)(d)).

<ul style="list-style-type: none"> • [[Kvaronjaro = kvarono de jaro = kvarona jaro = trimonato]]. • Duono de payo. • Se duono de ni mortos. (BibX) kaj (Bib) • Mi legis nur duonon de tiu payo. • Mi legis nur la duan duonon de la payo 33a. • La duono de mia pano. 	<ul style="list-style-type: none"> • La tuto de mia pano. • La duoblo de mia pano. • Duonmetro = Duono de metro • Duono de metro da xtofo. • Duono de metro de tiu qi xtofo.
<ul style="list-style-type: none"> • Un tago estas 365-ono aw 366-ono de jaro. (EKZ) • Mi revenos post kvarono da horo. (DL).– [Ja prefere kvarono de horo]. • Bela vizayo estas duono da doto. (PE).– [PIV skribas: duono da (de) doto]. • (Sed): Tiu metalo konsistas el du trionoj da oro kaj un [[triono]] da aryento. • La tutajhon de la xipoj de iu lando oni nomas xiparo. (Fa) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Tri estas duono de ses. (EKZ) • [[Tri pomoj estas la duono de ses pomoj]]. • [[Ses pomoj estas la duoblo de tri pomoj]]. • Libro de 196 payoj / de qirkaw 200 payoj / de du centoj da payoj. 	

.....

(5.8.9) Lawvorte el PAG:

"Kelkaj atribuas la saman valoron [[kiel qe ono]] al *parto*, *frakcio*, *sekcio*, [[*peco*]], kaj post tiuj vortoj uzas nur **de**".

- Januaro estas parto **de** jaro. (LR.16)
- Printempo estas parto **de** jaro. (LR.16)
- [[Monato, kvaronjaro, semajno, tago, horo, ... estas partoj **de** jaro]]. (Law LR.16 temus pri partoj **da** jaro).
- Monato, [[jaro, kvaronjaro, semajno, tago, horo, ...]] estas partoj / [[kvantoj]] **da** tempo. (LR.16)
- [[Kvaronjaro = kvarono **de** jaro = trimonato]].
- Kvaronjaro estas parto **de** la jaro. (Z) **[*]**
- [[Mi manyis panpecon (*pecon da/de pano*)]]. (Vidu (6.2)).

[*] Qi zamenhofan ekzemplon registras PIV (en la artikolo "la"), sed mi ne sukcesis trovi la fontoverkon en la Interreto.

-- [[Pliaj ekzemploj: En la ekzemploj de la una qi-sekva linio, la vortoj *parto* kaj *triono* havas signifon de *difinita limigita apartajho*. En tiuj de la dua kaj tria linioj yi havas signifon de *mezuro*]]. (LR.16)

<ul style="list-style-type: none"> • [[Mi manyis parton de la terpomoj / Mi manyis un trionon de la terpomoj]]. • En la proporcio de un parto da terpomoj al du partoj da viando. (Int) • [[En la proporcio de un triono da terpomoj al du trionoj da viando]].
--

.....

(5.8.10) [[Jen bela kolekto da Z. frazoj en kiuj rolas la vorto "kolekto"]]:

La suplementoj estas *nedifinitaj tutoj* en la ekzemploj de la una

una qelo, kaj *difinitaj tutoj* en tiuj de la dua.– Kaj en la kvina ekzemplo

vidiyas erara uzo de *de* anstat *da*.

- *Malgranda kolekto da homoj.* (Z.)
- *Tiu frazo estas nur bele sonanta kolekto da vortoj.* (Z.)

- *La plena kolekto de komedioj de Holberg.* (Z.)
- *Kongreso, t.e., kolekto de 20–30 personoj.* (Z.)

- *Plena kolekto de [da] krispigiloj de haroj.* (Z.)

(5.8.11) [[Pro la eta demonstra

forto de la artikolo *la*, jen tiuj du simplaj, lastaj frazoj de qi tabelo, *Mi prenis pecon de la viando* kaj *La prezo de la viando estas ...*, estas direblaj nur qe kunteksto aw situacio

en kiu por qiuj kunparolantoj ial estas klare, pri 'kiu viando fakte temas]]. (Vidu (4.2.11)).

- *Mi prenis pecon da viando.*

- *Mi prenis pecon de tiu qi viando.*
- *Mi prenis pecon de via viando.*
- *Mi prenis pecon de la viando, kiun mi havas antaw mi.*
- *Mi prenis pecon de la viando.*

- [[*La prezo de la viando estas po 15 ewroj qiu kilo*]]

(5.8.12) 🐞 Lawvorte el PAG.113.H: "La supraj distingoj kaj malpermesoj [[pri la kontrasto *de/da*]], kiujn difinis iom post iom la uzado de la plej bonaj awtoroj, liveras praktikan, tute certan regulon kaj qiam obeindan".

[[Qe tio ni rimarku, ke tiu "tute certa regulo" ekzistas jam de tre, tre longa tempo (almene, evidente, ekde la apero de LR.16), kaj ke yi kontribuas al nuancita parolo]].

-- [[Jen almeqe qi tie PAG devus fari eksplican citon pri LR.16 !!!]].

(5.8.13) [[Kelkaj interesaj ekzemploj]].

Ekzemploj pri maloftaj uzoj de *da*.

- *Mi faros, ke da vidvinoj qe ili estos pli ol da sablo qe la maro.* (Bib)
(= *Mi faros, ke qe ili estos pli da vidvinoj, ol (kiom) da sablo [estas] qe la maro*).

- *Multon da bona kaj feliqa mi yuis en vi, hejma domo!* (Z.) (= *multon da bono kaj feliqo, multon da bonajhoj kaj feliqajhoj*).

- *Da qevaloj ili havis 736; da muloj ili havis 245; da kameloj ili havis 435; da azenoj 6.720.* (Bib).

[[En ordinara Esperanto tio estus *Ili havis 736 qevalojn, 245 mulojn, ...*]].

PAG.133.H kaj RV (en la artikolo pri *da*), tamen, koincide akceptas tiun *Da qevaloj ili havis 736* (= *Ili havis 736 da qevaloj*) kadre de la ordinara uzado de *da* [[do, analoge al *Ili havis centojn da qevaloj*]].

[[Nu, tian [[strangan]] uzon de *da* mi provas kompreni kiel literaturan/patosan reliefigon de parolo pri kvantoj]]. [[Alikaze, aw jen temas pri erara konstruo, aw jen ni povas analoge diri *Unu *da* vidvinoj havis du *da* filinoj* egale bone kiel *Unu vidvino havis du filinojn*]].

- *Moseo diris al ili (pri la manao): Neniu restigu iom *da* yi yis la mateno.* (Bib).

Law PAG.133.H.2, prefere *lom el yi* [[qar "yi" en "*da yi*" estas difinita tuto]]. (Krome, la interreta Bib havas "*el yi*").

Sed RV sin tenas al *da*.

Pli interesa ol la jhusa ekzemplo estas la jena (kiun mi prenas el RV):

- *Estas multe *da ni* kaj *da niaj* filoj kaj filinoj.* (Bib).

La interreta Bib same havas tiun "*da*".– (La versioj H, F, A de tiu biblia frazo diras "Ni, niaj filoj kaj filinoj, estas multaj". La G versio diras "Niaj filoj kaj filinoj estas multaj". Kaj la Lat versio diras "Niaj filoj kaj filinoj estas tro multaj").

Sed ni nun ne povas diri (imite al la antawa ekzemplo) **Estas multe el ni kaj el niaj filoj kaj filinoj**.

[[Nu, tian [[strangan]] uzon de *da* mi provas kompreni kiel literaturan/patosan alternativon por la frazo *Estas multe da homoj (qi tie), ni kune kun niaj filoj kaj filinoj*]].

.....

(5.8.14) PAG atentigas, ke oni ne diru **trinki da teo** aw **manyi da pano**, sed *trinki teon, manyi panon, trinki iom da teo, manyi multe da pano*, ktp.

PIV diras, ke la mezurvorto foje estas neesprimita: *Qu ankore da kafo?* [[*'Qu ankore (vi volas) pli/iom da kafo?*]]

-- Nu, tia uzo de *da* sen determinato antaw yi ja estas lingve erara, [[sed perfekte

- *Je mange du pain = *Mi manyas da pano**
- *Je ne mange pas de pain = *Mi ne manyas da pano**
- *Je mange beaucoup de pain = Mi manyas multe da pano*

komprenebla kaj relative ofta en familiara konversacio]], [[kaj iel parenca al la F t.n. partitiva artikolo]].

[[Eq plie, mi supozas relative ofta, en familiara konversacio, anke uzon de *da* sen suplemento post yi (kiel en la dua parto de la lasta ekzemplo de qi tabelo), qar qi suka prepozicio iom invitas al ludado per yi]].

-- Ni revenu al jena ekzemplo (jam traktita en (2.4.1)):

- ... *kiu sidis kun la alumetoj, el kiuj preske un tuta skatoleto estis forbruligita.* (Z.)

Tiu frazo estas perfekte justa kaj komprenebla law lingva vidpunkto.

[[Law vidpunkto de logiko, tamen]], pli iustus diri *skatoletpleno*

- ... *la alumetoj, el kiuj preske un tuta skatoletpleno ...*
- ... *la alumetoj, da kiuj preske un tuta skatoleto ...*

ol *skatoleto*, sed tio estus ekscese logikema kaj malbela por la ordinara parolo (vidu (2.3)).

Alia alternativo (logike tamen malpli klara ol tiu jhus traktita), estus anstatiigi la prepozicion *el* per la prepozicio *da*, kaj gardante la vorton *skatoleto*. (Do, kvankam sub alia sintaksa ordo, temus pri *un tuta skatoleto da kiuj*).

[[La kombinajho *da kiuj*, xajne, ne estis tradicie uzata]], sed yi estas eq relative ofta en nuntempaj tekstoj (*da kiuj* ekzistas tuta amaso, *da kiuj* yi povas enhavi eq plurajn milojn, plejmulto *da kiuj* prenis informilojn, ktp).

[[Cetere, tiu malsama ordo ja estas tiu principe nepra qe rilativoj: *Jen la homo, kiu venis hiero*, kaj *Jen la homo, kun kiu mi venis hiero* (= *Jen la homo, mi venis hiero kun kiu*)]].

Rim.– [i] E ja posedas difinan artikolon *la*, kaj anke duondifinan artikolon pere de la komplekso *unu/certa*.– [[Nu, ni jhus vidis spontanen ektuxon al la F partitiva artikolo en la familiara parolo pere de la prepozicio *da*]].– Do, nur la nedifina artikolo dawre restas fremda al E. •

[[iii]] [[Mi preterpase citu la fakton (ne registritan en PAG nek PIV), ke apud tradiciaj frazoj kiel en la una qi-apuda qelo (en kiu la duondifina *certa* ja estas adjektivo), en la Interreto troviyas anke frazoj en kiuj tiu vorto ludas rolon pronoman, kiel en qi dua qelo]].

• <i>Certa</i> sinjoro Frank • En <i>certaj</i> okazoj oni devas esti tre singardaj
• <i>Certaj</i> el iliaj historiaj gvidantoj • <i>Certaj</i> diras ke... • <i>Certaj</i> estas belaj

[[Tia novajho ja pawsas la F konstruojn *Certains de leurs leaders historiques* (aw *d'entre leurs*), *Certains disent que...*, *Certains sont beaux*]].

(6) La formulo de Stojan (law Vikipedio).

<ul style="list-style-type: none"> • -o <i>de</i>/[[<i>e</i>]] X estas -o <p>[[estas -o law la speco X]]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • -o <i>da</i> X estas X <p>[[estas X law la kvanto -o]]</p>
---	--

Rim.– [i] [[Mi aldonas tiujn enkrampajhojn por proksimuma klarigo pri la pli-malpli elasta signifo de la formulo]]. [[Ja nenia kurta klarigo povus perfekte tawgi por la senfineco da nuancoj doniyantaj en la lingvo]]. •

[ii] Qi formulo ne estas citita en PAG, PIV kvankam [[fakte, yi estas plene inkludita en yia pli generala kadro pri *de/da* law (5.8)].– [[Yi aperas en RV, kvankam kun modifeto, kaj ne menciante yian nomon, vidu (8.6)]. •

-- Ekzemploj:

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Xi faris bukedon el floroj</i> [¹] • <i>Xi portis bukedon el/de floroj</i> [²] <p>(Temas pri ia bukedo: <i>Bukedo konsistanta el floroj</i> = <i>Flora bukedo</i> = <i>Floroj-bukedo</i> = <i>Florbukedo</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • [[<i>Tri funtoj de tiu pano</i>]] <p>(Temas pri iaj tri funtoj).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Deko da floroj</i> = <i>Dek floroj</i> • <i>Aro da floroj</i> = <i>Floraro</i> • <i>Bukedo da floroj</i> [³] <p>(Temas pri <i>Deko da iaj floroj</i>). (En la tria ekzemplo: <i>Floroj konsistigantaj bukedon</i> = <i>*Bukeda floraro*</i>)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Floroj el bukedo</i> • <i>Floroj de bukedo</i> <p>(Temas pri iaj floroj)</p>	----

[¹] Law la ekzemplo ... *ili ne qiam estas faritaj el tolo* (EKZ).

[²] Kiel en *Vi metis sur lian kapon kronon el pura oro*. (Bib).– *Muroj de miljaroj*. (Z.).– *Bukedoj de frexaj floroj*. (Fa).

[³] Law la ekzemplo *Bukedo da violoj*. (Z.)

Rim.– [i] [[Qi formulo estas principe aplikata al la kazoj, en kiuj la prepozicioj *de, el* enkondukas suplementon de konsisto, materialo, k.s., kaj ne suplementon de posedo (kiel en "*bukedo de Petro*"), aparteno, k.a.]].

[[Temas pri kazoj en kiuj tre klaras kaj simplas alternativoj adjektiva ("*flora bukedo*") aw kunmeta ("*florbukedo*") al prepoziciajho ("*bukedo de/el floroj*")]].• mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

[ii] Law PAG.134.H, la prepoziciajho kun *da* ne povas esti alternative esprimataj adjektive aw kunmete.•

.....

(6.1) Pliaj ekzemploj:

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Glaso de vino</i> estas <i>glaso</i> (= <i>glaso por vino, vinglaso</i>) • <i>Skatolo de bombonoj</i> estas <i>skatolo</i> (= <i>skatolo por bombonoj, bombonskatolo</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Glaso da vino</i> estas <i>vino</i> (= <i>vino law ia kvanto</i>) [[*]] • <i>Skatolo da bombonoj</i> estas <i>bombonoj</i> (= <i>bombonoj law ia kvanto</i>) [[*]]
---	--

[^{*}] La formulo de Stojan principe liveras, do, la signifojn *glaspleno da vino* (= la entenata vino), *skatolpleno da bombonoj* (= la entenataj bombonoj) law la larya rolo de *da*.

La eventualaj signifoj *glaso + glaspleno*, *skatolo + skatolpleno* (law la kompleksa rolo de *da*) estas flanka afero, kies manipulado dawre estas lasata al la kontrasto *aqeti / trinki*, k.s. (Vidu (2.4.1)).

-- Diference, law la modifeto farita en RV pri la formulo de Stojan, jen la principa signifo de *glaso da vino* estas *glaso + glaspleno da vino*. (Vidu (8.6)).

Law PIV: <i>komitato: Grupo de personoj, elektita</i> en ...	Law RV: <i>komitato: Grupo da personoj, elektitaj</i> por
--	---

(Komenton pri qi du difinoj pri *komitato* vidu en (3.2)).

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taqmento de soldatoj</i>. (Fa) (Taqmento konsistanta el soldatoj). (Oni povus diri anke <i>Taqmento el soldatoj</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taqmento da tamburistoj</i>. (Z.) (Tamburistoj formantaj taqmenton)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Granda reto de/el komputiloj</i> (= <i>granda komputil-reto</i>). (Reto konsistanta el komputiloj). 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Granda reto da komputiloj</i>. (Komputiloj aranyitaj en reto, komputiloj konsistigantaj reton)

Rim.– [[ĉ'Qu vere necesas (aw eq utilas) qiupaxe kaj sisteme eksplice distingi tiajn nuancetojn?]].– [[Qar ja estus surprize ke, qe efektiva bezono distingi, jen kunteksto kaj situacio ne sufiquis por tio]].•

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aro de/el kondiqoj</i>. (Aro konsistanta el kondiqoj). 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aro da kondiqoj</i> (= <i>kondiqaro</i>). (Kondiqoj konsistigantaj aron).
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • La kondiĝaro de tiu qi kontrakto. • La aro da kondiĝoj de tiu qi kontrakto. • La aro ĉda? / ĉde/el? la kondiĝoj de tiu qi kontrakto. (Difinita / nedifinita tuto) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Matene estis tavolo de/el roso qirkaw la tendaro. [[ia tavolo]] • Qu xtipon de/el ligno mi adoros?. [[ia xtipo]] 	<ul style="list-style-type: none"> • Matene estis tavolo da roso qirkaw la tendaro. (Bib) [[roso law ia kvanto/aranyo]] • Qu xtipon da ligno mi adoros?. (Bib) [[ligno law ia kvanto/formo]]

<ul style="list-style-type: none"> • Serĝi aliajn fontojn de enspezoj. (Z.) (= Serĝi aliajn enspezo(j)-fontojn). 	<ul style="list-style-type: none"> • Fonto de akvo, akvofonto. • Puto de petrolo, petrolputo.
<ul style="list-style-type: none"> • Ho, se mia kapo havus sufiĝe da akvo kaj miaj okuloj estus fonto da larmoj!. (Bib) [En RV] • Ho, se miaj okuloj estus fonto de larmoj!. (BibX) [En PIV] • Ho, se mia kapo havus sufiĝe da akvo kaj miaj okuloj estus fonto de larmoj!. (Mi supozas, BibX) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Jen mi staras apud la fonto da akvo, kaj la filinoj de la urbanoj eliras, por qerpi akvon. (Bib) ĉFonto de akvo (BibX)? 	

-- Law RV (en la artikolo pri "**da**"), tiu "okuloj... fonto **da** larmoj" signifas "larmoplenaj okuloj", "la kuno de la okula ujo kune kun ilia larma enhavo" (t.e., "okuloj + okulplenoj **da** larmoj").

[[Tamen, mi pensas (kaj tio des pli pravigas la xanyon de "fonto **da**" (Bib) al "fonto **de**" (BibX)) ke, en qi frazo, *ujo* estas ne la okuloj, sed la kapo, krome havanta sufiĝe **da** akvo (t.e., "kapo + kapopleno **da** akvo"), kaj ke tia sufiĝo elfluas eksteren tra la okula fonto]].

.....

(6.2) Ekzemploj pri kolizietoj.

<ul style="list-style-type: none"> • klubano = ano de klubo • xafido = ido de xafo • xafino = ino de xafo 	<ul style="list-style-type: none"> • xafaro = aro da xafoj • homaro = aro da homoj / qiuĝ homoj en la mondo • panero = ero da/de/el pano
<ul style="list-style-type: none"> • peco de pano estas ia peco (Stojan) • peco da pano estas pano (Stojan) • panpeco estas ia peco (qar la qefa vorto staras en la fino) 	<ul style="list-style-type: none"> • Do, ni venus al panpeco = peco de/el pano. • Sed la fakta uzo estas panpeco = peco da pano.

<ul style="list-style-type: none"> • La <u>eldonkvanto</u> estos 500 ekzempleroj. La kvanto de la eldono estos... . • Law la kvanto de manyado de qiu, ili kalkulu. (BiN).- Law la <u>manyadokvanto</u>... • La kvanto de qiu stipendio estos yis 500 ewroj.- Qiu <u>stipendiokvanto</u> estos... • Horo estas unito (por mezurado) de tempo/dawro.– Horo estas temp-unito. • En la kvanto de 135 mil litroj en minuto. (Z.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Horo estas parto/[kvanto] da tempo.– Horo estas <u>tempokvanto</u>. • La <u>tempokvanto</u> dediĝata al ripozo. • La tuta <u>akvokvanto</u> sur la Tero. • La <u>monkvanto</u> en mia poxo. • La <u>grenkvanto</u> rikoltita qi-jare. • Dum sia tuta historio la <u>homkvanto</u> restis tre malgranda. • La kvanto de [da] E-parolantoj multiyos. (Vik)
--	--

[[La principa signifo de kunmetitaj vortoj finiantaj per "... kvanto" estas "kvanto **de**" (vidu (5.1))].- Tamen (kaj parence al la jhus traktita *panpeco* = *peco da pano*), en la Interreto oftas anke ekzemploj kun la signifo "kvanto **da**" (kiel en la dua jhusa qelo).

<ul style="list-style-type: none"> • <i>mil jaroj</i> • <i>1000 jaroj</i> • <i>milo da jaroj</i> (Lat. <i>mill.ennium</i>) • <i>milopo da jaroj</i> • <i>kilojaro</i> (en geologio k.a.) 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>miljaro</i> [arkaismo] (<i>mil.jaro</i>) = <i>mil jaroj</i> -- (Analoge al <i>tri.monato</i> [arkaismo] kaj al <i>kilo.jaro</i>) -- (Ne temas pri <i>jaro de milo</i> aw <i>jaro el milo</i>) • <i>jarmilo</i> (<i>jar.milo</i>) = <i>milo da jaroj</i>. -- (Analoge al G <i>Jahr.tausend</i>, parence al <i>tempo.kvanto</i>) -- (Ne temas pri <i>milo de jaroj</i> aw <i>milo el jaroj</i>)
---	---

(7) Pri **de** kaj **da** en PMEG.

[[Yi rigore, koncize kaj pedagogie lawas la enhavon de PAG]].

(8) Pri **de** kaj **da** law RV:

Rim.– Mi ja ne prenas qiujn ekzemplojn el RV, sed nur kelkajn el qiu fako. •

Ni komencas legante la RV-artikolon pri **da**. (Pri la artikolo pri **de**, vidu (10)):

-- RV distingas du bazajn kazojn (numeritajn (1) kaj (2)) pri la signifo/rolo de **da**, kun po du subkazoj [(1.a), (1.b), (2.a), (2.b)].

(1) La prepozicio **da** esprimas kunon de fizika aw metafora ujo kaj yia enhavo:

(8.1) (1.a) Fizika ujo kaj substanca enhavo:

- *Glaso da vino estas glaso plena je vino.* (EKZ.32) [*****]
- *Sur la tablo staris botelo da vino, kuxis skatolo da bombonoj* (t.e. staris **botelo** plena **je** vino, kuxis **skatolo** plena **je** bombonoj). (Int).
- *Ho, se mia kapo havus suface da akvo kaj miaj okuloj estus fonto da larmoj!* (Bib).– [Vidu (6.1)]
- [[*Mi mendis tri glasojn da bordoza ruya vino en la kafejo*]].
- [[*Mi agetis un skatolon da tre bongustaj bombonoj en la butiko*]].

- [[*Da post ia vorto montras, ke tiu qi vorto havas signifon de mezuro*]]. (EKZ.32) [*]
- [[*Trinki glason da teo*]]. (Z.)

[*] [[Ambaj preskriboj troviĝas en la sama EKZ.32.– Vidu en (2.4) pri la logika kontraŭdiro inter ili, kaj pri la lingva solvo de tiu kontraŭdiro]].

-- Kontraste al *kun* [[kiel en *Botelo kun vino = Botelo kun pli-malpli da vino*]], *da* implicas normale plenan ujon.

Rim.– [i] [[Law la vidpunkto de tio traktita en (2.4), jen tiu qi sekcio (1.a) temas pri la kompleksa rolo de *da* (*Botelo da vino = Botelo + Botelpleno da vino*)]].•

[ii] [[Mi aldonas la du lastajn ekzemplojn de la una ĝelo kaj tiujn de la dua ĝelo prepare al temo traktota en (8.7). (Kaj analoge en la tabeloj qi-sekvaj)]]•

.....

(8.2) (1.b) Kuno de strukturo, formo kaj yia materio, io arigita:

- *Antaw nia militistaro staris granda serio da pafilegoj*. (EKZ).
- *Sistemo da sonoj por la esprimado de pensoj*. (Z.)
- *Matene estis tavolo da roso qirkaw la tendaro*. (Bib)
- *Sur tiuj qi vastaj kaj herboriqaj kampoj paxtas sin grandaj brutaroj, precipe aroj da bellanaj xafoj*. (EKZ)
 - [[*La serio ĉ da? / ĉ de? xiaj sukcesoj estas tre granda*]].
 - [[*La serio ĉ da? / ĉ de? la naturaj nombroj estas 1, 2, 3, ..., n, ...*]].
 - [[*Bukedo de/el rozoj (= rozbukedo) estas bukedo konsistanta el rozoj*]]. (Stojan)
 - [[*Bukedo da rozoj estas rozoj aranyitaj en bukedo*]]. (Stojan).

-- Qi tiujn sencojn (1.a) kaj (1.b) de la prepozicio *da*, logike la kerna(j)n, PV kaj ambaj PIV-oj ne konas". [[Vidu (5.8.6)]].

Rim.– [i] [[Estus bonvena ia argumento aw klarigo pri la kialo aw principo law kiu la plej kompleksa [[kaj tiu malplej ofte uzata]] senco de *da* (nome, tiu en (1.a)), estas tamen kerna senco law vidpunkto de logiko, kaj de kiu deriviyos pli simplaj sencoj. Kaj analoge pri la frazoj en (1.b)]]•

[ii] [[Kadre de la malvolvo farita en niaj unaj payoj surbaze de UV kaj EKZ, jen en qi sekcio (1.b) ni havas aferon al la baza rolo de *da* (nome, law UV, "*La E prepozicio da estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]]*")].– [[Fakte, temas pri ekzemploj de nepreciza mezuro, do la tria frazotipo kadre de la baza rolo de *da*]].

[iii] [[Kadre de tiu jhus dirita malvolvo, la prepozicio *da* rilatas nur al mezuro k.s., tiel ke qia eventuala nuanco pri havado aw manko de strukturo en frazoj en kiuj antaw *da* rolas vortoj kiel *aro, amaso, grupo, serio, sistemo, reto, labirinto, taqmento, svarmo, fonto, maro, lavango*, ktp., ja estas afero rilata nur al la signifo propra de qi vortoj, sed yi estas absolute fremda al la rolo de *da*]].– [[Tute analoge al tio qi, jen qia eventuala nuanco pri ujo en (1.a) estas afero absolute fremda al *da*, kaj dependas nur de la vorto antaw *da*]]•

.....

(2) La prepozicio *da* rilatigas kun iliaj komplementoj vortojn esprimantaj precizan aŭ neprecizan kvanton, nombron, mezuron, pezon.

Rim.– [[Jen nun aperas la UV-preskribo pri la baza rolo de *da* : La *E* prepozicio *da* estas uzata post vortoj esprimantaj mezuron, nombron, [[kvanton]], kiel anke *Da* post ia vorto montras, ke tiu ĝi vorto havas signifon de mezuro. (EKZ.32) .– [[Law la vidpunkto de niaj unaj payoj, jen yi malfrue aperas, qar yi devus aperi jam en (1.b)]]].•

(8.3) (2.a) La vorto antaŭ *da* estas mezurvorto:

- *Un kilogramo da teo.* [[Preciza mezuro]]
- *Dek du jaroj da laborado.* [[Preciza mezuro]]
- *Plenmanoj/[[manplenoj]] da cindro.* [[Nepreciza mezuro]]
- *[[Mi aĝetis iom da pano kaj multe da bombonoj]].* [[Nepreciza mezuro]]
- *[[Un kilogramo ĉ da?/ĉ de/el? tiu ĝi teo]]*
- *[[Un kilogramo ĉ da?/ĉ de/el? la teo kiun mi aĝetis hieraŭ]]*

Rim.– [[Kadre de la baza rolo de *da* law (2.2), jen la du unaj ĝi-supraj ekzemploj apartenas al la tiea unu frazo-tipo (t.e., la tipo de preciza mezuro pere de mezur-unitoj), kaj ili tial ja propre apartenas al ĝi sekcio (2.a)]]].

[[Sed la tria ekzemplo (kiel anke la aldonita kvara ekzemplo) apartenas al la tiea tria frazo-tipo (la tipo de nepreciza mezuro), kaj ili tial kadre de la baza rolo de *da* apartenas al la ĝi-supra sekcio (1.b)]]].•

.....

(8.4) (2.b) La vorto antaŭ *da* estas nombrovorto:

- *Mi aĝetis dekduon da kuleroj kaj du dekduojn da forkoj.* (EKZ) [[nombrovorto]]
- *En duono da minuto ĝio estos en ordo, sinjoro!. (Z.)* [[nombrovorto]]
[Law PAG/PIV, "duono de minuto", vidu (5.8.8)]
- *Multe da papero, pli da akvo.* [[nepreciza mezuro]]
- *Estas multe da ni kaj da niaj filoj kaj filinoj.* (Bib). [[nepreciza mezuro]]
(Vidu (5.8.13)).
- *... po un dekono da delikata faruno.* (Bib) [*]
- *[[Mi xtelis dekduon ĉ da?/ĉ de/el? viaj kuleroj]].*
- *[[Mi xtelis dekduon ĉ da?/ĉ de/el? la kuleroj de via kolekto]].*

Rim.– [[Dawre kadre de niaj unaj payoj, jen la du unaj ĝi-supraj ekzemploj apartenas al la tiea dua frazo-tipo (t.e., la tipo kun nombrovortoj), kaj ili tial ja propre apartenas al ĝi sekcio (2.b).– Sed la tria kaj kvara ekzemploj apartenas al la tiea tria frazo-tipo (la tipo de nepreciza mezuro), kaj ili tial propre apartenas al la ĝi-supra sekcio (1.b)]]].•

[*] [[Qi tiu frazo estas per si mem sensenca]].– Nu, yi aperas en jena sinsekvo da esprimoj en Bib: *dekonon de efo da delikata faruno kiel farunoferon, du dekonojn de efo da delikata faruno kiel farunoferon, tri dekonojn de efo da delikata faruno kiel farunoferon, du dekonojn da delikata faruno kiel farunoferon, po unu dekonon da delikata faruno kiel farunoferon.*

-- Nu, klaras, ke en la du lastaj frazoj temas pri kurtigo de *du dekonojn de efo da.., unu dekonon de efo da...*

-- 🍷 [[Ne parolante nun pri (ne)akceptindeco de iuj aw aliaj normoj, jen ni havas ke, en qi kazo, RV intence false citas, elektante kurtigitan, per si mem sensencan frazon, kaj silentante pri la apude abundaj plenaj frazoj]].

-- Cetere, en la artikolo pri "efo" (do, ne en la artikolo pri *da*), jen RV fidele kaj ne misgvide citas: [*oferu dekonon de efo da delikata faruno.* (Bib)].

(8.5) [[La jhusaj tabeloj (1.a), (1.b), (2.a) kaj (2.b) konsistigas la kernon de la RV-traktado pri *da*, tiel ke qiuj ceteraj aferoj estas traktataj en komplementaj normoj kaj en pluraj rimarkoj (iuj el ili eq kompleksaj)]]].

[[Nu, kiel ni jhus vidis, tiuj kvar diritaj tabeloj traktas (kvankam sub alia gramatika konceptado kaj ordo), tion kiun en niaj unaj payoj ni nomas la kompleksan rolon de *da*, kaj la tri grupojn konsistigantajn la bazan rolon de *da*]].

[[Tiu kvar tabeloj ne traktas, do, pri tio kiun en la unaj payoj ni nomas "la larya rolo de *da*", kaj yi tial estas traktata en la komplementa parto. (Vidu (8.7))]].

(8.6) Inter la tabeloj (1.b) kaj (2.a) RV prezentas la formulon de Stojan (vidu (6)), tamen kun modifeto, kaj ne menciante tiun nomon.

Jen la RV-redakto:

-- Principe, "A <i>de</i> B" estas "A (iel rilata al B)"...	kaj "A <i>da</i> B" estas aw "A <i>kun</i> B", aw "B en la mezuro indikita per A".
---	---

Ekzemploj:

• <i>Skatolo de bombonoj</i> [=bombonskatolo]	estas nur la skatolo. [*]
• <i>Skatolo da bombonoj</i>	estas kaj la skatolo kaj la bombonoj. [**]
• [[<i>Glaso de vino</i> (= vinglaso)	estas nur la glaso]]. [*]
• [[<i>Glaso da vino</i>	estas kaj la glaso kaj la vino]]. [**] [***]

[*] [[Tio qi ja koincidas kun EKZ.32 en (2), kaj kun la formulo de Stojan propra]].

[]** [[Tio qi ja estas reveno al la sekcio (1.a)]]].– [[Kaj tio estas modifeto de Stojan propra, qar en tiu qi la prepozicio *da* principe ludas sian laryan rolon, t.e., "nur la skatolpleno, nur la entenataj bombonoj", "nur la glaspleno, nur la entenata vino"]].

[*]** Sekve, se en la frazo ne estas parolo pri ujoj, jen doniyas koincido inter tiu qi RV-preskribo kaj Stojan propra. •

(8.6.1) Jen pliaj ekzemploj el RV, sen parolo pri ujoj:

- *Li verkis grandan nombron da artikoloj.*
- *La nombro de liaj artikoloj estas tre granda*
- *[[La nombro de artikoloj pri la cunamo estas tre granda]].*

- [[En la una ekzemplo temas pri artikoloj (Stojan)]. [[Li verkis artikolojn, kun aldona informo, ke en granda nombro]].
- [[En la dua kaj tria ekzemploj temas pri nombro (Stojan), kun aldonaj informoj, ke la nombro estas tre granda, kaj pri la aŭtoro aŭ pri la artikoltemo]]. [*]

[*] [[Law vidpunkto de la ĝenerala traktado en PAG/PIV (kio inkludas la formulon de Stojan, kvankam ĝin ne citante), jen la decida afero pri uzado de *da* aŭ *de* ja estas, ke en la una ekzemplo la suplemento "artikoloj" estas nedifinita tuto, kaj ke en la dua kaj tria ekzemploj la suplementoj "liaj artikoloj" kaj "artikoloj pri la cunamo" ja estas difinitaj tutoj]]. (Vidu (5.8)).

Rim.– [[Vikipedio havas payon kun titolo "Nombro *da* elstaraj artikoloj", kaj un leganto opinias, ke la titolo devus esti "Nombro *de la* elstaraj artikoloj", sed por pravigi tian aserton li uzas propran argumenton, alian ol tiu decida law PAG [[nome, ke la suplemento en tiu frazo, "elstaraj artikoloj (publikigitaj en Vikipedio)", ja estas perfekte difinita tuto]].•

.....

(8.6.2) Kaj jen bela paro da kontrastaj ekzemploj el RV (koincidaj kun Stojan, qar en ili oni ne parolas pri ujoj):

- *Ombro de granda dubo malserenigis lian vizayon.*
[[Temas pri ombro law ia speco (Stojan)]. [[Ombro kawzita/venanta de dubo]]
- *Ni povas tion qi antawvidi ... sen ia ombro da dubo. (Z.)*
[[Temas pri dubo law ia grado (Stojan)]. [[Malforta dubo, ekdubo]]

.....

(8.6.3) Kaj la lasta ekzemplo de qi sekcio de RV:

Z. klarigis, ke "*kvaronjaro* (=mezuro) estas parto da tempo, sed *printempo* (=speciale montrita parto) estas parto de jaro" 16)

Nu, jen duafoje RV false citas, qar la vera LR-teksto estas:

«kva-
ronjaro» (= mezuro) estas parto *da* jaro, sed «printempo» (=
speciale montrita parto) estas parto *de* jaro.

Tamen, tia miscito enfermas jenajn du pravajn asertojn (eksplica la una el ili, implica la dua):

(a) *Kvaronjaro, jaro, minuto*, ktp estas partoj/[[kvantoj]] *da* tempo. (Vidu (4.2.4)).

(b) Malgraw la klarigo de Z., jen *kvaronjaro* estas parto *de* jaro, do ne parto *da* jaro. (Vidu (4.2.5)). (Vidu (8.9)(b)),

.....

(8.7) Ni venas al tiu **Rim.** en kiu RV enkondukas la yis nun mankantan "laryan rolon de *da*" (vidu (8.5)).

-- Nu, qar mi ne sukcesas kompreni tion tie diritan, jen mi yin simple kopias tie qi, metante klare apartaj yiajn partojn:

[a] Fakte, la uzo de <i>da</i> en la kazo (2) ...	[[<i>Un kilogramo da teo, Un dekduo da kuleroj</i>]]
[b] ... estas metonimia uzo de <i>da</i> en la kazo (1.b) ...	[[<i>Serio da pafilegoj</i>]] [[¿(1.a), <i>Glaso da akvo, Skatolo da bombonoj?</i>]]
[c] ... en kiu la rolon de ujo ...	
[d] ... havas esprimo mezura aw kvanta ...	[[<i>kilogramo, dekduo</i>]]
[e]... kaj kiu prezentas ne la kunon de la enhavo kaj ujo, ...	[[<i>teo+kilo, kuleroj+dekduo</i>]]
[f] ... sed [[nur]] la enhavon".	[[<i>teo, kuleroj</i>]]
[g] <i>Li trinkis glason da akvo</i> signifas, ke li trinkis la akvon, ne la glason. [*]	
[h] [[<i>Li manyis skatolon da bombonoj</i> signifas, ke li manyis la bombonojn, ne la skatolon]] [*]	

[*] [[Law la signifo de *Glaso da akvo* kaj *Skatolo da bombonoj* en (1.a), kaj se harfendi, jen la iustaj esprimoj estus "... li trinkis la akvon, ne káj la glason káj la akvon", "... li manyis la bombonojn, ne káj la skatolon káj la bombonojn]].

Rim.– [i] [[Kvankam –kiel supre dirite– mi ne sukcesas kompreni, 'kiel el tia [[malklara]] gramatikumado oni povas veni al pravigo de tiu [g], nu, ni akceptu ke, efektive, tia aserto estas pravigita]].•

[ii] [[Law tio, jen RV enkondukas la yis nun mankantan "laryan rolon de *da*"]].

[[Kaj, kvankam pri tio nenio estas eksplice dirita en RV, ja implice klaras, ke la distingado inter la kompleksa kaj la larya rolo de *da* okazas per la kontrasta uzado de *fabriki / vendi / aqeti / mendi*, ... por la kompleksa rolo, kaj *konsumi / trinki / manyi* / ... por la larya rolo. (Kaj ja, qe bezono, per pli detala kunteksta informo). (Vidu (2.4.1))]].•

.....

(8.8) [[La diferencoj inter tio yis nun traktita el la RV-artikolo pri *da*, kaj la koncernaj partoj law la tradicia malvolvo, estas diferencoj *nur-gramatikistaj*, kiuj, tial ne modifas la parolon nek ties signifon]].

[[Sed en tio kiu nun sekvas ja doniyas diferencoj en la parolo]].

[[Law mia kompreno, en la sekvajho ni konstatos, ke tiujn diferencojn oni povas resumi jene]]:

☛ [[Law reguloj baziyantaj sur propraj, kvaze aksiome starigitaj principoj, jen por RV estas vana la distingado farita kaj malvolvita de LR.16 kaj PAG/PIV inter "suplemento esprimanta *nedifinitan tuton*" kaj "suplemento esprimanta *difinitan tuton*" (kun respektivaj uzadoj de *da* kaj *de* (vidu (5.8)), qar en qiuj kazoj tie traktitaj oni sisteme kaj uniforme uzu la prepozicion *da* (kiel en *da mia*, *da tiu*, *duono da*, ktp).– Nur *da la* estas [[tolerata]] qar tio fariyis tradicio en E]]. (Vidu (11.1)).

-- [[En la sekvajho temas pri la diversaj **Rim.** en kiuj RV malvolvas pri tiaj diferencoj]].

(8.9) Plu law RV: PV kaj ambaj PIV-oj ial tabuas [[!]] la uzon de *da*:

(a) Antaw la mezurvortoj: *60 markoj da rekompenco*, *mil frankoj da rento ...* [PV]

Rim.– [i] [[¿**Antaw** aw **post** la mezurvortoj?]].– [[El tio qi mi komprenas, ke RV diras, ke PV malrekondas/ malpermesas la esprimon "*Mil frankoj da rento*" k.s.]].

Nu, mi ne posedas tiun malnovan vortaron, sed PAG.133.H prezentas la kontrastan paron *Rento de 600 frankoj – 600 frankoj da rento*, kaj PIV prezentas la paron *Rento de mil dolaroj – Mil dolaroj da rento*. (Vidu (5.8.7)).•

(b) La substantivoj, kiuj venas post *da*, ne povas mem esprimi precizan kvanton. [PIV2]

Tamen kontrawekzemplojn oni abunde trovas qe Zamenhof kaj aliaj bonaj awtoroj:

- *Kaj en la flankaj qambretoj li mezuris unu stangon da longo kaj unu stangon da laryo.* (Bib).
- "*Kvaronjaro*" (= *mezuro*) estas *parto da jaro*, sed "*printempo*" (= *speciale montrita parto*) estas *parto de jaro*. (LR.16). (Vidu (8.6.3))
- *muro ... duonon da metro larya.* (Fa)".

[ii] [[Ne tuxante tie qi la temon, 'qu tia preskribo de PIV2 estas akceptinda aw ne, jen ni simple konstatu, ke yi estas kurta resumo (redaktita per nea propozicio) de la detala traktado en PAG (redaktita per jesa propozicio), ke *da* enkondukas suplementon kun signifo pri nedifinita tuto. (Vidu (5.8))]].•

[iii] [[Nu, la aserto, ke kontrawekzemploj abundas, fakte signifas ke anke ekzemploj abundas: Efektive, tiel qe Zamenhof kiel qe aliuj bonaj awtoroj abundas preske en pelmelo ekzemplojn kun nekohera uzado de la prepozicioj *de* kaj *da* (vidu (3))]].

[[Tamen, ne tiu informo pri tia malsekreta fakto estas la grava afero: Kio tie qi gravas estas, ke se oni akceptas la pelmelon, se oni ne prezentas argumentojn por preferindeco de unu aw aliu alternativo law la diversaj kazoj, jen konkludo trudyas, ☛ ke un el la du prepozicioj *de* kaj *da* estas superflua kaj nur yena por la lingvo]].•

[iv] [[La una el tiuj "kontrawekzemploj" fakte estas gapiga kontraw-kontrawekzemplo]]:

- Law formala vidpunkto: Evidente, tiuj *longo* kaj *laryo* (ja venantaj **post da**) estas nedifinitaj tutoj, tiel ke oni ne komprenas, 'kiel aw 'kial ili povus esprimi ajnan precizan kvanton. (Krome: Kio en tiu ekzemplo esprimas precizan kvanton ja estas tiu "unu stangon" venanta **antaw da**).

• Por trovi tiajn "kontrawekzemplojn" oni ne bezonas serĉi tra la biblio, ĉar ĵen en EKZ ni havas *Tiu ĉi rivero havas ducent kilometrojn da longo.*•

[v] Male al tio farita pri la sama ekzemplo en (8.6.3), ĵen RV nun citas ekzakte el LR.16, ke Z. diras, ke kvaronjaro (=mezuro) estas parto *da* jaro.– Nu, ĵa bonus, se oni klarigus, 'kial en tiu frazo la vorto "kvaronjaro" estas efektive ia mezuro de io ajn. (Vidu (4.2.5)).

[vi] Apud tiu "duonon *da* metro" (Fa), oni ĵa povus, efektive, pelmele meti "kvarono *da* horo" (DL), kaj ties oponanton "365-ono aw 366-ono *de* jaro" (EKZ).

☛ [vii] [[Ĉar en la dua ĉi-supra ekzemplo ĵen RV finfine citetas el LR.16, ĵa oportunos, ke ĵi publikigus sian propran plenan detalan analizon pri la tuta LR (vidu (4.2)), anstat simple selekti el ĵi ereton tawgan por kontribui al la pelmelo]].•

.....

(8.10) Ĵen ni venas al dua alineo de RV kiun mi ne sukcesas kompreni kaj kiun, tial, mi simple kopias tie ĉi, metante klare apartaj ĵiajn partojn:

[a] Revene al (2.a) (pri esprimoj en kiuj "La vorto antaw <i>da</i> estas mezurvorto"): <i>Un kilogramo da teo, Dek du jaroj da laborado, Plenmanoj da cindro.</i>
[b] La nomo kiun la prepozicio <i>da</i> enkondukas en tiaj esprimoj [[<i>teo, laborado, cindro</i>]] plej ofte estas nedefinite determinita (en sia una apero). [[Law la terminologio de PAG/PIV, tiuj <i>teo, laborado, cindro</i> estas nedifinitaj tutoj]].
[c] En <i>Li aĉetis du metrojn da xtofo</i> ne estas indikite, ' kiujn du metrojn oni aĉetis, la logika akcento estas sur la kiomo .
[d] Tamen, ĵi ĵa estas difinita en <i>La du metroj da xtofo kiujn li aĉetis hiere.</i> [[<i>(La du metroj da xtofo) (kiujn li aĉetis hiere)</i>]]. (Vidu (4.3.3))
[e] [[<i>(Du metroj) de/el (la xtofo kiun li aĉetis hiere)</i>]]. (Vidu (4.3.3))

-- [[Ĵen miaj komentoj pri ĉio ĉi]]:

[b*] Tiu enkrampa "(en sia una apero)" estas kaj restas neklarigita afero.

[c*] Ĉar law [b] ni havas aferon al la nomo kiun *da* enkondukas, kiel anke pri ties ofta nedefiniteco, ĵen en [c] oni devus klarigi, 'ĉu tiu *xtofo* estas nedefinite aw difinite determinita. Sed oni parolas pri tiuj *du metroj* (kio estas afero fremda al nia nuna temo).

[d*] Sed en [d] oni asertas ke, tamen, *ĵi* (= la *xtofo*) estas difinita (kio implicas, ke oni diras, ke en tiu [[stranga]] [c] oni asertis aw pruvis [[?]], ke temas pri nedifinita *xtofo*).

Sed en [d] ĵen tiu *xtofo* (t.e., la suplemento enkondukita de *da*) tute ne estas difinita, sed nedifinita.– (Kion oni povas tie konsideri difinita estas *La du metroj da xtofo*, sed tio xuldiyas al la almetajho **kiujn li aĉetis hiere** –sed tio estas afero tute alia ol suplemento post *da*).

Se oni volas pri frazoj kun parolo pri difinita *xtofo* oni sin turnu al frazoj kiel tiu de mi aldonita en [e].

-- Jen qi-apude pliaj ekzemploj en kiuj temas pri nedifinita *xtofo* kaj pri difinitaj *du metroj da xtofo*.

- *Xtofo.*– *Du metroj da xtofo.*– *Li hiere aĝetis du metrojn da xtofo.*
- *(La du metroj da xtofo) (kiujn li aĝetis hiere).*
- [*(La du metroj da xtofo) (kiujn li aĝetis hiere)] (montriyis nesufiĝaj).*
- [*(La du metroj da xtofo) (kiuj tiom belas)] (veturos Berlinon).*

-- Cetere, la plena propozicio *Li aĝetis du metrojn da xtofo* kaj la nura sintagmo ne-propozicio *La du metroj da xtofo kiujn li aĝetis hiere* estas esprimoj kies sintaksaj strukturoj estas tute malsamaj, kaj tial netawgaj por provi tiri el ili ian kontrastan konkludon rilate la uzadon de la prepozicio *da*.

-- Law la vidpunkto de PAG/PIV, kio tie qi gravas estas la kontrasto inter esprimoj kiel tiuj qi-apudaj.

- *Li aĝetis du metrojn da xtofo*
- *Li aĝetis du metrojn ĉda? / ĉde/el? tiu qi xtofo.*
- *Li aĝetis du metrojn ĉda? / ĉde/el? la xtofo kiun mi apene xatas.*

(Vidu la tujsekvan (8.11)).

.....
(8.11) Qi sekcio estas rekta pluigo de (8.10) (tiel ke ili ambaj kune formas un solan sekcion):

(a) El la konstato pri [[la plej ofte doniyanta]] nedifiniteco [[de la nomoj post *da*]] en la ekzemploj (2.a), plimulto *da niaj* gramatikistoj [[plimulto *de/el niaj* gramatikistoj] law PAG/PIV]] tiras eraran konkludon, ke la prepozicion *da* oni ne uzu antaw determiniloj ("antaw la artikolo *la*, antaw la demonstrativaj aw posedaj adjektivoj", law PV).

(b) Tiu tabuo [[!]] sekvas el konfuzo inter nedifinita parto entenata (prave) kaj la tuto el kiu tiu parto estas ĝerpita (erare: la tuto ja eventuale povas esti difine determinita).

- *Kvar metroj da qi tiu xtofo kostas naw frankojn.* (EKZ). (Vidu (5.8.7)).
- *Ekzistas cetere multe da miaj verkoj.* (Rev) (Vidu (3.1)).
- *Estas multe da ni kaj da niaj filoj kaj filinoj.* (Bib) (Vidu (5.8.13)).

-- 🍷 Ni komencu pri **(b)**: [[Ambaj ties partoj estas nekompreneblaj al

• <i>lom da lakto.</i>	• <i>lom ĉda?/ĉde/el? tiu qi lakto.</i>
• <i>Un litro da lakto.</i>	• <i>Un litro ĉda?/ĉde/el? tiu qi lakto.</i>

mi, qar tiel la entenata parto kiel la entenanta tuto povas esti jen nedifinitaj, jen difinitaj]].

[[Jen ni ree venas al la temo, ke la sola problemo tie qi doniyanta estas, 'qu oni uzu aw ne uzu la saman prepozicion antaw nedifinita tuto kiel antaw difinita tuto]].

-- Pri la una ĝelo **(a)**: [[Se PAG/PIV pravas en siaj asertoj]], jen ni havas, ke en la procezo kies fina rezulto estis la starigo de tiu "tute certa regulo" (vidu (5.8.12)), ja ne temis pri "tirado de konkludo(j)" surbaze de iaj jam ekzistantaj principoj aw aksiomoj, sed pri evoluo survoje al uniformeco de uzado [[kaj al nuancigo de la parolo]].

[[La facilflua epiteto "erara" povus esti eventuale aplikata (pere de adekvata pruvo) al "konkludo", sed estas sence yin apliki al "rezulto de evoluo", qar en rilato al tiu rezulto oni povas argumenti (eventuale, pruvi), nur pri (mal)utileco, (ne)konveneco, ktp]].

-- [[Krome: Ja ne damayus, se RV eksplice dirus, ke en tiu "plimulto *da/de* niaj gramatikistoj" membras Zamenhof mem (sufiqas trastudi lian LR.16), Kalocsay kaj Waringhien (la aŭtoroj de PAG, la dua anke qefa aŭtoro de PIV), kaj anke (se juyi law tio dirita pri yi en Vikipedio) la brita pastraro kiu redaktis BibX surbaze de Bib]].

-- [[Kaj pri la tria qelo: Nun RV ne ripetas la vorton "kontrawekzemploj", sed yi revenas al la procedo uzata en (8.9)[vii], nome: Al selektado ekzemplojn tawgajn por kontribui al la pelmelo, dume saye forgesante pri la abundaj kontraw-kontrawekzemploj]].•

.....

(8.12) Jen ni venas al la lasta parto kiun ni studas de la RV-artikolo pri *da*:

[a] En E estiyis la tradicio ne uzi la artikolon post la prepozicio *da*, tiel ke esceptaj esprimoj kiel tiu qi-apuda, kvankam logikaj, impresas strange.

• *Dogeno redonis al la rivero duonon da la akvo qerpita.* (Int)

[[*duonon de la akvo qerpita* law PAG/PIV]]

[b] Tiu tradicio estas sekvo de iom malsama mehhanismo de determinado qe (2.a) kaj (2.b) (samkiel oni ne uzas la akuzativan finajhon por la pronomo „unu“, kie la logiko postulus la formon „unun“).

[c] Normale oni senhezite uzas post *da* qian plensencan determinilon [[qiu(j), tuta, montraj, posedaj kaj nombraj pronomoj aw adjektivoj]], sed ne la artikolon (samkiel oni povas diri "mia amiko", "iu mia amiko", "qi tiu mia amiko" - sed ne "la mia amiko").

-- [[Kaj jen miaj komentoj]]:

• 🍷 Ja bonus, ke RV informus, ke tia "tradicio" havas *argumentitan* bazon jam almena en LR.16. (Vidu (4.2.10)).

• Pri tiu memfida "kvankam logikaj" en [a], jen oni rajtas demandi, *¿law 'kiu logiko?*.

• La argumentoj pere de *unu / unun, mia amiko* k.s. estas nenidiraj en qi kunteksto.

• 🍷 [[Anstat provi argumenti per tiaj nenidiraj esprimoj aw per aprioraj principoj, kiel anke per parolo pri [[tolerata]] tradicio, jen pliafoje oportunos, ke RV citus almena el LR.16, kaj malvolvus mem (kun akcepto aw kun motivita rifuzo) pri la lingvaj nuancoj kaj argumentoj sur kiuj baziyas tiu "qar" de Z.]].

La esprimo *dum la frua parto da la jaro* xajnas al mi malbona, mi preferas *dum la frua parto de la jaro* qar...

....signifas ne mezuron, sed nur limigitan apartajhon ... difinitan limigitan apartajhon ... speciale montrita parto...

peco da viando = *peco da ia viando*

peco de la viando, kiun mi havas antaw mi. (LR.16)

-- [[Kiel jam plurfoje dirite, jen estas surprize, ke anke PAG/PIV nenion eksplican diras pri tiu LR.16, kvankam yin implice preske plene akceptas kaj yeneraligas]].

- 🍷 Tiu "Normale oni senhezite uzas..." ja estas surpriza aserto, unaflanke qar tiu "oni" povas rilati nur al la partianoj de la RV-uzado, sed certe ne al la partianoj de la uzado law LR.16 kaj PAG/PIV, kaj duaflanke qar normaleco povus doni ni kadre nur de RV (?).•

.....

(8.13) [[Kolofone al la artikolo pri *da* en RV]]:

(a) El https://eo.wikipedia.org/wiki/Reta_Vortaro: "Dum PIV certagrade celas preskribon de la lingvouzado, Revo pli orientiyas al yia priskribo".

🍷 (b) [[Nu, sendepende de qia konsidero pri (ne)akceptindeco de la normoj en la RV-artikolo pri *da*, jen okazas, ke en tiu artikolo RV certe neniel celas preskribon pri la fakta lingvo, sed prezentas nur plej rigidajn preskribajn normojn (sisteme kaj eksplice kontrawajn al respondaj normoj de PAG/PIV), krome baziyantajn sur propraj aprioraj principoj, krome prezentatajn per tono de dogmeska awtoritato. Kaj, plu krome, el la awtoritataj fontoj zorge selektante nur ekzemplojn lawajn al la propra konceptado (kun grava rolo de la "kontrawekzemploj" malfavoraj al PAG/PIV), kaj egale zorge evitante qian "kontraw-kontrawekzemplan" favoran al PAG/PIV]].

(9) Ni venas al tiuj "Glaso *kun* vino" kaj "Skatolo *kun* bombonoj" cititaj en (2.4.1)[iii] kaj en (8.1):

-- Xajne, tiaj konstruoj aperas malofte en niaj tradiciaj fontoj, sed ili tre abundas, ekzemple, en Interreto. (Ili ja estas ofte uzataj almene anke en H).

Jen du Z. ekzemploj pri tiaj konstruoj.

- *Pladoj kun fixoj estis metitaj sur la tablon. (Z.)*
- *Kaj xi malfermis felsakon kun lakto kaj donis al li por trinki. (Bib).*

Rim.– [[Oni povus pli-malpli sinonime diri "Pladoj *da* fixoj", sed "Felsako *da* lakto" signifas "sako+sakpleno da lakto", dum "Felsako kun lakto" simple signifas "sako+ia kvanto da lakto" (do, ne nepre plena)].•

-- Kaj el *Interreto*:

- *Antaw ol dormi xi deprenas yin [sian falsan dentaron] kaj lasas en glaso kun akvo.*
- *Botelo kun linimento kontraw rewmatismo.*
- *Skatolo kun 24 diverskoloraj kraĵonoj.*
- *Telero kun rizo kaj salato.*
- *Solvu pecon da borakso en botelo kun iom da akvo.*

-- Aliaj aferoj:

- *Telero kun (gravurita) bildo de la kastelo.*
- *Viando kun terpomoj.*
- *Mi manyis viandon kun terpomoj = Mi manyis (viandon kun terpomoj).*

-- Mikse:

- *Sur la tablo vidiyas telero kun* (viando *kun* terpomoj).
- *Mi manyis teleron da* (viando *kun* terpomoj).
- *Mi manyis viandon kun* terpomoj, *el* telero, *per* tranqilo kaj forko.

-- Kontraste al tio, ke oni povas diri –kaj fakte diras– *Mi trinkis botelon da* vino (= *Mi trinkis botelplenon da* vino), jen oni apene diras *Mi trinkis botelon kun* vino, *Mi manyis teleron kun* viando, *Mi manyis teleron kun* viando *kun* terpomoj, qar tio propre signifus, ke mi trinkis anke la botelon kaj manyis anke la teleron, la ujon.

Tiukaze oni diras *Mi trinkis (plenan aw neplenan) botelon da* vino, *Mi trinkis vinon el* botelo, k.s.

-- [[Oni ja diras "Botelo *kun* iom *da* akvo", "Skatolo *kun* multe *da* bombonoj", sed oni apene diras **Botelo da* iom *da* akvo*, **Skatolo da* multe *da* bombonoj*]].

.....

(9.1) [[Kvankam parolo estas afero alia ol matematika logikumado, jen estas tamen konstateblaj nerigidaj diferencoj inter tiaj konstruoj kun *da* kaj kun *kun*, kiel en jenaj ekzemploj]]:

- *Glaso da* vino (eq en frazo *Mi mendis glason da* vino) qefe estas *vino*, krome entenata en *glaso*. Kaj yenerale temas pri plena glaso, aw law kutima kvanto *da* vino por oportuna trinkado. (En "Botelo *da* vino" principe temas pri plena botelo).

- "Glaso *kun* vino" qefe estas glaso, kiu krome entenas ian kvanton *da* vino.

Rim.– Jen ni pliafoje konstatas, ke *da* estas speciala prepozicio, tiel law vidpunkto de semantiko kiel de sintakso, tiel ke yi per si sola konsistigas un prepozici-specon, oponan al dua speco konsistanta el quiuj ceteraj prepozicioj *kun*, *de*, *el*, *pri*, ktp. (Vidu (5.2)).•

(10) Pri *de* en RV.

-- El la diversaj sekcioj temantaj en RV pri la plursignifa *de* ni atentus nur tiun plej rilatan al la jam traktita *da*:

[9] Frazoj en kiuj la prepozicio *de* esprimas rilaton inter du substantivoj, el kiuj la determinanto [[=la suplemento venanta post *de*]] montras la konsiston aw la mezuron de la determinato:

- *Monsumo de* mil pundoj, *Alto de* dudek metroj, *Ayo de* okdek jaroj (Bib), *Vojo de* tri tagoj en la dezerton (Bib).
- *Popola kutimo havas valoron de* leyo. (PE).
- *Taqmento de* soldatoj. (Fa). (Oni povus diri *el* soldatoj).– (Malsame al *da* soldatoj).
- *En la dawro de* kelke *da* minutoj mi awdis du pafojn. (EKZ)
- *Amaso da* mono kaj titolo *de* barono. (PE)

(11) El la anglalingva <https://en.wiktionary.org/wiki/da>

-- Rilate lingvo-uzadon de *de/da* yi plene koincidas kun RV.

Nu, ni traktas nur jenajn tri erojn yiajn:

(a) Etimologio de *da*: El F *de*, It *di*, modifitaj por diferencigi *da* disde *de*.

-- [[Nu, tio eventuale povas esti la etimologio de la formo *da*, sed ne la etimologio de yia signifo/rolo]]. [[Cetere, xajne, Z. ne sciis pri It]].

(b) Kelkaj E-vortaroj anstatingas la esprimojn *listo da* kaj *tuto da* per *listo de* kaj *tuto de*.-- Tio qi estas eraro, pro influo de okcidentaj lingvoj ne posedantaj ekvivalenton de *da*.

[[Law mia kompreno, jen la dua parto de qi citajho inkludas almena jenajn erojn]]:

- Ke ekzistas certaj ne-okcidentaj lingvoj posedantaj ekzaktan aw proksimuman ekvivalenton de *da*.

- Ke Z. uzas *da* yuste law tiuj lingvoj [[?]] (jen qar li tion konscie imitis kvankam li neniam parolis pri tia afero, aw jen qar tiu prepozicio estas originala ideo lia, tiel ke sen scio pri tiuj lingvoj jen li venis al koincido kun ili).

- Ke la aŭtoroj de qi web-payo bone scias pri tiuj lingvoj kaj pri la funkciado de la respektivaj prepozicioj, kaj ke yuste tian funkciadon ili prezentas en siaj verkoj.

- Ke tio de ili prezentata estu la normo por E.

-- 🍌 [[Nu, almena un afero estas klara: Jen la aŭtoroj de tiu payo devus bonkori al ni, nin informante pri la nomoj de tiuj lingvoj, ke ni povu detale informi pri la afero, kaj tial eventuale veni al opinio, 'qu Z. konis iu(j)n el tiuj lingvoj kaj ilin imitis, aw 'qu li ilin ne konis, tiel ke tiu *da* estas originala ideo lia kaj kiu, sen lia scio, venis al koincido kun aliaj lingvoj]].

-- [[Krome: Jen ree aperas la vorto "eraro" (egale facilflua kiel en sia una apero, kaj egale kaj samkawe sensenca), kvankam "eraro" povus doni nur en rilato al la oficialaj gvidiloj pri la lingvo E (nome, antaw qio, la *Fundamento de Esperanto*, kaj tion sekvas la *Decidoj kaj Rekomendoj de la Akademio de Esperanto*; kaj ne-oficiala sed grava gvidilo ja estas anke la *Lingvaj Respondoj*)]].

[[Se tiaj ne-okcidentaj lingvoj ekzistas, jen tamen oni neniel povus, do, argumenti pere de ili en rilato al E, kvankam oni eventuale povus tiri el ili kelkajn aw multajn instruojn utilajn por E, kaj oni tial povus surbaze de ili des pli firme pledi por difinitaj lingvo-uzoj –ja tamen kun eksplica indiko pri la koncernaj faktoj en tiuj lingvoj]].

(c) [[El la ekzemploj en qi web-payo]]:

- *Listo da kandidatoj* – a list *of* candidates (of their names: compare ...
- *Listo da kondiĉoj de la kandidatoj* – a list of conditions from the candidates).

-- Nu: Antaw 2-3 tagoj, en la hispana TV oni informis, ke 116.000 personoj estas kandidatoj en publika konkurso ofertanta 2.295 laborpostenojn, kaj tio sugestis jenan frazon al mi (redaktita law la instruoj de PAG/PIV):

• [[Sur la afixtabulo montriis $\left. \begin{array}{l} \textit{la listo de la kandidatoj} \\ \textit{la listo de la nomoj de la kandidatoj} \end{array} \right\}$ al tiuj administraciaj postenoj, kaj Oskar, hororigita de tia longega *listo da kandidatoj*, decidis ne prezenti sin al la koncernaj ekzamenoj]]. [[Kaj oni povus diri anke ... *la listo pri la nomoj de la kandidatoj*]].

[[Law mia kompreno, tiu frazo yuste kaj suke esprimas la nuancojn doniantajn en tia situacio]].

[[Kaj se mi bone komprenas la ekzemplon en la web-payo, jen law yi tiu frazo devas esti]]:

- [[*Sur la afixtabulo montriis* {*la listo da kandidatoj* ...
la listo da nomoj de la kandidatoj
... *tia longega listo da kandidatoj...*]]

[[Nu, oni ja povas tiel paroli, kaj oni estus egale bone komprenata sed –almenaŭ, laŭ mia kompreno– jen ĉi dua alternativo estas malpli nuancita ol la antawa, jene]]:

- [[La suplemento *kandidatoj* en la esprimo *longega listo da kandidatoj* en la lasta parto de ambaj alternativoj enhavas pli-malpli klare la nuancon pri nedifinita tuto *longega listo da iaj kandidatoj* (LR.16), kaj tia estas la afero konsiderata/konsiderenda en tiu parto de la ekzemploj, ja sendepende de tio, 'kiuj efektive estas la kandidatoj]].

- [[Sed en la unua parto de la dua alternativo, jen *la listo da iaj kandidatoj*, *la listo da iaj nomoj de la kandidatoj* ja estas vere krudaj esprimoj, eq sensenca]].

- [[Evidente, oni ja povas opinii, ke tia nuanco-distingado laŭ LR.16 kaj PAG/PIV estas nura harfendado, kaj oni povas kaj rajtas pledi por plena forlasado yin]].

[[Sed tian pledon oni bonvolu fari pere de argumentoj kadre de E propra, kaj ne per facilflua parolo pri eraro pro nesciado pri iuj feliqaj lingvoj posedantaj ekvivalenton de *da* (lingvoj kies nomojn, cetere, oni ial tenas sekretaj)].

.....

 (11.1) La web-payo ĵus komentita enfermas plian eron kiun kadre de mia nivelo de ordinara parolanto mi povas nur citi, sed ne malvolvi: Se la semantiko de la vorto "listo" trudas, ke post ĉi oni ĉiukaze uzu *da*, ĉ'qu ĉe tia semantiko jen *da* ias redundas, superflua por la lingvo, ĉar uzante la ĝeneralan prepozicion *de* oni venas al ekzakte la sama informo?. (Vidu (8.9)(iii) kaj (8.8)).

(12) Jen ni venas al la lasta sekcio de ĉi payaro:

Pri *da* en Vikipedio, [https://eo.wikipedia.org/wiki/Da_\(prepozicio\)](https://eo.wikipedia.org/wiki/Da_(prepozicio))

-- Jen ni studas pri la ĉefaj unopaj eroj de ĉi web-payo:

(a) *Da* estas prepozicio kiu kawas problemojn por multaj okcidentanoj.

[[En (2)[iii] mi jam diris mian opinion, ke *da* fakte estas kaprompa prepozicio. Sed mi ja ne kompetentas diri, 'qu ĉi estas kaprompa nur por multaj okcidentanoj, kvankam mi preske certas, ke ĉi estas ĉi por ĉi lingvanoj, eq se, probable, ne por ĉiuj temas pri la samaj problemoj]].

(b) *Da* inhibicias la artikolon *la*.

[[Jen vere klera kaj klara alternativa maniero diri, ke en RV la kombinajho *da la* estas [[tolerata]] ĉar ĉi fariis tradicia en E]]. (Vidu (8.11)).

(c) En la vortuzo de Zamenhof, la antawa nomo [[= tiu antaw *da*]] ne estas nepre nedifinita, spite de la difinoj de *da* en la *Plena Ilustrita Vortaro*, la *Plena Analiza Gramatiko*, kaj la *Enciklopedio de Esperanto*.

[[Laŭ mia kompreno, per tio oni asertas, ke laŭ PIV, PAG kaj EdE, jen la nomo antaw *da* estu nepre nedifinita]].

[[Nu, mi ne scias, el 'kie oni prenis tion, ĉar jen la faktaj difinoj]]:

- PAG, 133.H: "**Da**, proprasence, do servas por rilatigi substantivojn aw kvazawsustantivojn kiuj esprimas **pli malpli difinitan** kvanton, nombron, grandon, pezon, kun ilia **suplemento** esprimanta la **nedifinitan tuton** el kiu oni prenas tiun kvanton, nombron, grandon, ktp".

- PIV: "**da**. Prep. uzata por rilatigi du vortojn aw sintagmojn, el kiuj la una esprimas mezuron (kvanton, pezon, longon, volumenon k.a.) de la dua".

- [[Krome, qi surpriza aserto [c] estas nura variaĵo de tiu egale surpriza pri la tabuo en (8.11)[b] (tiel ke oni povus ripeti tie qi la tieajn klarigajn ekzemplojn]].

-- [[Plu krome, en la amaso da ekzemploj en (5.8) ja ekzistas ekzemploj en kiuj la nomo antaw **da** estas jen difinita, jen nedifinita, jen pli-malpli difinita]].

(d) Law la Plena Vortaro de Esperanto, **da** estas "uzata por rilatigi kun iliaj komplementoj la vortojn, kiuj esprimas precizan au neprecizan kvanton, nombron, mezuron, pezon".

[[Mi ne disponas tiun malnovan vortaron, kaj tial ne povas kontroli mem]].

[[Tamen, jen ni havas plian surprizan aserton, qar tiu preskribo estas ekzakte tiu, law kiu RV difinas la signifon de **da** en la baza kazo (2). (Vidu jhus antaw (8.3))]].

(e) La *Plena Ilustrita Vortaro* plue diras, ke tiu kvanto ktp [[tiu venanta post **da**]] estas "qiam nedifinita".

Tio qi estas "citajho el memoro". Vidu en (8.9)(b) la ekzaktan tekston: "La substantivo kiu venas post **da**, ne povas mem esprimi precizan kvanton".

Nu, qar al mi ne estas klare, 'qu en tiu citajho el memoro ekzistas aw ne ekzistas konfuzo inter kawzo kaj efiko, jen ni provu meti la aferon klara: Law PAG/PIV ja ne temas pri tio, ke **da** trudus signifon de nedifiniteco al la suplemento, sed, male, un el la kondiĝoj por justa uzado de **da** estas, ke la suplemento havu signifon de nedifinita tuto. (Vidu (5.8.2)).

(f) ... sed ... tio estas eraro ... malgraw ke **da** inhibicias la artikolon, yi akceptas sencon difinitan, kiel en ...

- *Li ligis la tri florojn en bukedon, kaj prezentis al xi tiun bukedon **da** floroj.*

[[Ni preteratentu la rean aperon de la facilflua "eraro" kaj "inhibicio"]].

[[Nu, mi certas ke, en vera ordinara parolo fremda al gramatikumaj celoj, jen ni qiu uzus la unan qi-sekvan propozicion, aw, malpli ofte, la duan propozicion, sed ja ne la ceterajn alternativojn, qar la kerna celo de la prezento ja estas prezenti bukedon]]:

- [[*Li ligis la tri florojn en bukedon, kaj prezentis al xi tiun bukedon*]],
tiun florbukedon.
*tiun bukedon **de** floroj.*
*tiun bukedon **el** floroj.*
tiun bukedon **da floroj** (= ... **da** *iaj*
floroj).

[[La trian kaj kvaran alternativon oni apene uzus qar ili estas stile pli pezaj ol la du antawaj]].

[[Kaj per la kvina alternativo ni venus al esprimo tute analoga law lingva krudeco al la ekzemplo pri la kandidatoj en (11.c)]. [[Kaj, egale kiel tie dirite, oni ja povas, tamen, tiel paroli

se oni tiel volas, kaj anke eĝ pledi por malapero de la vorto *florbukedo* kaj de ĉiuj vortoj al ĝi analogaj]].

[[Sed ni nin tenu al la gramatikista tono de la web-payo]]:

(α) [[Oni agnoskas, ke en la propozicio *kaj (li) prezentis al xi tiun bukendon da floroj*, se izolita, jen tiu suplemento *floroj* havas nedifinitan sencon]]. [[Tio ĉi ja lawas la normojn de LR.16 kaj PAG/PIV]].

(β) [[Oni asertas, ke pro kunligado kun tiu alia propozicio *Li ligis la tri [[difinitajn]] florojn en bukendon*, jen la suplemento *floroj* en *bukedo da floroj* akiras mem difinitan sencon]].

(γ) [[Nu, eĝ qe supozo ke tia aserto (β) estus prava law ia konceptado [[?]], jen temas tamen pri gapiga aserto, qar tio estas afero absolute fremda al la normoj de LR.16 kaj PAG/PIV, law ĉiuj la senco difinita aw nedifinita de la suplemento dependas nur de la strukturo/konsisto de la suplemento mem, ja ne de io ajn ekstera al la suplemento]].

Por pli da klareco: Jen ĉi-apude ekzemploj el (4.3.3),

- [[(*La du funtoj da (ia) viando*) (*kiujn mi havas antaw mi*)]]
- [[(*La du funtoj de/el (la viando kiun mi havas antaw mi)*)]]

.pri suplementoj kun signifo de nedifinita kaj de difinita tutoj.

(δ) [[Konklude: Kadre de la direktaj LR.16 kaj PAG/PIV okazas ke, tiel kun la alpenadjho *Li ligis...*, kiel sen ĝi, jen en tiu kruda *bukedo da floroj* la suplemento *floroj* estas nedifinita]].

(g) La problemo estas, ke vorto kiel *da* ne troviĝas en okcidentaj lingvoj, kaj do okcidentanoj ofte ne bone komprenas la vortuzon de Zamenhof.

[[Nu, ree ne atentante pri (ne)akceptindeco de iuj aw aliaj normoj, ree ne atentante ke oni insistas gardi sekretaj la nomojn de la feliĝaj ne-okcidentaj lingvoj disponantaj ekvivalentojn por *da*, ree ne atentante la tedan rekantajhon de la angla payo pri eraro...

... jen tamen oni ne povas ne atenti, ke oni asertas, ke ne nur Kalocsay,

Waringhien, la brita pastraro de BibX, Bein, Stojan, ktp ne bone

komprenis la vortuzon de

Zamenhof, sed eĝ ke Zamenhof mem ne bone komprenis sin mem verkante sian kompleksan kaj [[longe pripensitan]] LR.16]].

La esprimo *dum la frua parto da la jaro* xajnas al mi malbona, mi preferas *dum la frua parto de la jaro* qar...

signifas ne mezuron, sed nur limigitan apartajhon ... difinitan limigitan apartajhon ... speciale montrita parto...

peco da viando = *peco da ia viando*

peco de la viando, kiun mi havas antaw mi. (LR.16)

☞ [[Nu, tio estas ekscese facilflua kaj ekscese dogmeska aserto]].

 (13) Kolofone pri ĉi payaro.

(a) Mi opinias ke, tra la tuto de qi tede detaloza payaro, mi sukcesis fidele qerpi pri normoj kaj ekzemplaj frazoj el niaj fontoj, kiel anke min tenadi en miaj komentoj al mia nivelo de ordinara parolanto.

(b) Jen aldono al mia malnova opinio law (2)(iii): Mi opinias anke, ke plejparto de qi payaro estas nura monstreta amaso da trivialajhoj.

(c) Kaj mi rezignu mergiyi en pli profundajn pensojn.

A.A.N. – Ceuta (Hispanio) – Oktobre, 2018.

=====
=====
=====